

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

JUBILIEJINIŲ METŲ SULAUKUS – Rytis Motiejūnas	3
IŠRINKTA NAUJA LENKIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VALDŽIA – „ Aušros “ inf.	5
LENKIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VALDYBOS VEIKLOS ATASKAITA (2014-2017) – Danutė Valukonytė	6
„ ŽIBURIO “ KALĖDINĖS DOVANOS MARIJAMPOLĖS VAIKŲ NAMAMS – „ Žiburio “ inf.	9

KULTŪROS BARUOSE

ADVENTINIS VAKARAS – Dalia Astrauskienė	8
KRISTIJONO DONELAIČIO 304-ĄJĮ GIMTADIENĮ ŠVENTĖME TOLMIN- KIEMYJE – Nastutė Sidarienė	10
METŲ PASKAITA „KAIP GYVENSIME KITĄ ŠIMTMETĮ: (NE)IŠSIPILDĘ LIETUVOS ATEITIES PLANAI IR VIZIJOS“ – Grażina Kibyšienė	13
VIENUI VIENAS – Jurgita Stankauskaitė	14
DOCENTĖ E. KUMPIKAITĖ: LIETUVOS TAUTINIŲ AUDINIŲ RAŠTUOSE UŽKODUOTA MŪSŲ SAVIMONĖ	20
2018 M. PUNSKO-SEINŲ-SUVALKŲ LIETUVIŲ KULTŪRINIAI RENGINIAI	21

ŠVIETIMAS

KALĖDŲ BELAUKIANT – Vida Jolanta Stankevičienė	12
---	----

TIKĖJIMAS

BALBIERIŠKIO PARAPIJOS BAŽNYČIA – Scholastika Kavaliauskienė	16
---	----

IŠ MŪSŲ PRAEITIES

BRONIUS BURDULIS – Vytautas Pečiulis	17
VŁADAS MIRONAS – KUNIGAS, SIGNATARAS, PREMJERAS, POLITINIS KALINYS – Petras Maksimavičius	18

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA	26
-----------------------------	----

Viršeliuose:

Gyvenimas po beržais (Valdo Žilionio nuotr.)
Atmintinis akmuo ir ažuolynas Lazdynėliuose, K. Donelaičio gim-
tajame kaime (Iš Nastutės Sidarienės albumo)

REDAKCIJOS ADRESAS:

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel./faks. 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

LEIDŽIA:

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, ul. Wileńska 9
tel./faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė – Irena Gasperavičiūtė
Stilistė, korektorė – Birutė Burdinaitė-Ołow
Techn. redaktorė – Aldona Jonušonytė

KORESPONDENTAI: Petras Maksimavičius,
Eugenija Pakutkienė, Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2018-01-12.

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
nuožiūra. Redakcijos nuomonė nebūtinai
sutampa su autorių nuomone.

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita:

BS Sejny, ul. Powstańców Sejneńskich 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

RUCH S.A. vykdoma prenumerata

Spausdinto leidinio prenumeratą galima užsakyti
tiesiogiai interneto tinklapyje www.prenumerata.
ruch.com.pl. Kilus klausimų, prašom rašyti el. p.
adresu prenumerata@ruch.com.pl arba skambinti
„RUCH“ Klientų aptarnavimo centrui tel. 22 693
70 00 arba 801 800 803 (darbo dienomis 7–17 val.).
Skambučio kaina priklauso nuo operatoriaus.

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Spraw
Wewnętrznych i Administracji.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Pradedame šventinius metus. Lietuvos 100–metį minėsime būdami laisvi. Sausio 13–ąją, Laisvės gynėjų dieną, prisimename, kokia mūsų laisvės kaina. Jos dydį labiausiai pajuto tie, kurie turėjo apraudoti savo artimiausius...

Prieš akis iškyla 1991 m. sausio įvykių vaizdai. Visiems laikams atmintin įstrigusi Loretos Asanavičiūtės nuotrauka, vaizdas, kai žmonės plikomis rankomis bando sulaikyti tanką, važiuojantį per žmogaus kūną, viskam pasiryžusios minios prie Parlamento... Bet atmintyje ir kiti anuometinio Vilniaus vaizdai: daugiabučiai su pleistrais apklijuotais langais ir tušti butai – jų savininkai sprukę iš pavojum kvėpiančio Vilniaus. Vėliau jie sugrįš į savo namus, o šiandieną gal ir nematys reikalo uždegti žvakutę ant Sausio 13–osios kovotojų kapo...

Taiigi ar žuvusiųjų auka buvo prasminga, ypač dabar, kai tiek daug žmonių bėga iš Lietuvos, tiek daug nepasitenkinimo, skundų, skurdo, priekaištų valdžiai, korupcijos, savanaudiškumo ir kitokio blogio? Kiek bebūtų to blogio, manau, jų auka visados buvo ir bus prasminga, kol mokyklose jaunimas gerbs jų atminimą, kol bus manančiųjų, kad tautos apsisprendimo laisvė yra vertybė. Kol gyvens bent vienas lietuvis... Kaip partizanų auka, saugota žmonių atminimuose 50 metų, liudijusi apie troškimą būti laisviems. Sausio 13–osios laisvės gynėjai visiems laikams liudys, kad lietuviai už viską labiau vertina laisvę.

Pirmajame „Aušros“ numeryje rasite nemažai šiandienos Lietuvos aktualijų bei mūsų praeities. Vladas Mironas – Vasario 16–osios akto signataras. Šiame numeryje skelbiame informaciją, kaip Vasario 16–ąją minėsime Punsko valsčiuje. Paminėkime šį Lietuvos šimtmetį kuo plačiau, kuo turtingiau, kuo prasmingiau!

Jubiliejinių metų sulaukus

RYTIS MOTIEJŪNAS

Kaip jau tapo įprasta, ne sniegingą, o šlapią ir vėjuotą gruodį pakeitė toks pat permainingas sausis. Pagaliau kiek pašalo. Senoliai tik kraipo galvas – kažin kada buvo paskutinė normali, speiguota ir balta žiema? Cinikai šaiposi – neliūdėkite, dar pasnigs ir pašals kokį balandį ar gegužę...

Nuūžė nulapnojo į nebūtį 2017 metai. Kokie jie buvo mums ir visai Lietuvai? Kas svarbaus nutiko praėjusiais metais, kurie yra prologas į šiuos mūsų atkurtosios valstybės Šimtmečio metus?

Praėjusieji nebuvo kuo nors ypatingi. Lietuvos partinė sistema patyrė keletą skaudžių smūgių. Nors jau beveik trečdalis amžiaus, kaip esame nepriklausomi, apie vidaus politinį stabilumą galime tik pasvajoti. Liberalus baigia sudaužyti kaltinimai korupcija ir neskaidriais ryšiais su stambiais verslininkais. Valdantieji socialdemokratai niekaip neapsprendžia, ar jie yra valdžioje, ar opozicijoje. Jų suskilimas į valdžios postuose sėdinčią mažumą ir opozuojančią daugumą kol kas atrodo komiška ir nežinia, kuo baigsis... Žalieji-valstiečiai ką tik atšventė savo valdymo metines ir tikina praeitais metais tik pradėję pildyti savo priešrinkiminius pažadus. Štai 2018 m. tai bus tikrai gerai! Kol kas išvydome tik keletą nedrąsių reformų bandymų ir nesibaigiančius ginčus. Vyriausybė žada algų didinimą, o prie jos langų vis dažniau renkasi įvairiausių profesijų protestuotojai. Bet pinigų atlyginimams kelti surasta tik prokurorams ir Seimo nariams. Kitiems liepta palaukti... Vieni laukia, kiti ne – kraunasi lagaminus ir palieka šalį. Paskaičiuota, kad pernai Lietuvą

paliko 55000 žmonių. Sumažėjome maždaug Alytumi.

Premjeras nevykusiai juokauja apie kuriamą policinę valstybę, o demografo žada, kad mūsų tuoj liks tik 2,5 milijono. Ar tai tiesa? Juk ne visi išvykusieji deklaruoja apie tai migracijos tarnyboms. Tiesa, dalis žmonių grįžta namo, o darbo rankų trūkumo klausimas sprendžiamas atsivežant baltarusių ir ukrainiečių. Kadangi mums persiųsti europiniai migrantai jau beveik visi išsibėgiojo, teko girdėti politikų nuomonę, kad tokie slavai migrantai mums artimesni kultūriškai ir mažiau pavojingi nei atsikėlusieji iš Azijos ar Afrikos. Ar tikrai? Juk dauguma jų – tai rusakalbiai...

XXX

Šalies piliečiai irgi nebuvo vieningi. Visuomenę kiršino ir skaldė net keletas skandalų, atskleidusių visiška priešingą žmonių nuomonę. Gal tik R. Vanagaitės bandymas apjuodinti mūsų partizanų atminimą sutiktas vieningu pasipriešinimu, o diletantiškos šios rašėivos išvados sulaukė ne tik žinovų, bet ir daugelio piliečių pasmerkimo. Tiesa, keli asmenys bandė ginti šią plataus profilio (nuo šeimyninių santykių iki Holokausto) specialistę. Bet tik keli.

Ne mažesnio atgarsio susilaukė ir ginčai dėl paminklų ne/statymo. Nusprendus užbaigti du dešimtmečius užsitęsusių Lukiškių aikštės tvarkymą, susikibo Vyčio (pavadinto Laisvės kariu) ir Bunkerio (paminklo, primenančio partizanų bunkerį) šalininkai. Kol kas kaunamasi skundų ir peticijų ietimis. Bet jau pereinama prie grasinimų ir įžeidinėjimų.

Bandant čia likti bešališkam, visų pirma reiktų išsiaiškinti, ką norima

matyti šioje aikštėje. Ar Lukiškių aikštė bus reprezentacinė, pagrindinė valstybės aikštė, ar tik viena iš keliolikos sostinės žaliųjų poilsio zonų? Ar ten vedžiosime šunis ir gulinėsime ant vejų? Pagaliau galima paklausti ir taip – ar tas raitelis tikrai Vytis, t. y. Lietuvos valstybės herbo stilizacija? O gal tik paklaikęs arklys, norintis numesti raitelį, kaip šaiposi jo oponentai? Beje, kol vilniečiai ginčijasi, Vyčio skulptūrą jau pasišovė priglauti Kaunas. Kur du pešasi, laimi trečias?

Apie liūčių pagrauztą Gedimino kalną galima kalbėti ir kalbėti. Tačiau Misionierių bažnyčios ir vienuolyno „modernizavimo“ istorija, užgriozdinant juos naujais prašmatniais butais, irgi verta dėmesio. Nors keletas pasišventėlių gynė tą vaizdingą vietą, kurią suniokos nauji statiniai, pasirodo, prieš didelius pinigus yra bejėgė net UNESCO. Namai ten bus, o kas bus po to, biznieriems nerūpi.

Paradoksalu, kad tai nutiko beveik tuo pačiu metu, kai sužinojome, kad Kaunas 2022 m. bus Europos kultūros sostinė. Belieka tikėtis, kad laikinoji sostinė čia pasirodys geriau, nei kažkada nutiko Vilniui, tokia pačia proga iššaudžiusiam į orą milžiniškus pinigus. Kauno meras kol kas asfaltuoja gatves ir jose masiškai kerta medžius. O protestuojančiuosius žaibiškai surenka policija. Bet gal ko nors bjauresnio su miesto statiniais jis nespės padaryti?

XXX

Lietuvos užsienio politiką pernai žymėjo keletas klaidų. Mūsų diplomatai niekaip neapsisprendė, ar palaikyti JAV Jeruzalės pripažinimo Izraelio sostine klausimu. Čia net Izraelio atstovai buvo žymiai diplomatiškesni, aplankę partizanų vado A. Ramanausko-Vanago dukrą. Lietuva Jungtinėse Tautose balsavo, „kaip liepė Briuselis“, nors kaimynai latviai, čekai ar lenkai surado kompromisą ir susilaikė nuo D. Trumpo sprendimo pasmerkimo. O juk kiekvienas bent

kiek istoriją išmanantis žmogus žino, kieno istorinė sostinė yra Jeruzalė, ir kad arabai tose vietose pasirodė tik VII a. pradžioje. Žinoma, yra 1947 m. JT planas sukurti tose vietose dvi valstybes, o patį trims religijoms (žydams, krikščionims ir arabams) šventą miestą paversti neutralia teritorija. Bet ką daryti Izraeliui, jei kaimynai to plano nepripažino ir jau kitą dieną po Izraelio susikūrimo pradėjo su juo karą? Jei ir šiandien yra tokių kaimynų, kurie nepripažįsta žydų teisės turėti savo valstybę istorinėse žemėse ir grasina ją nušluoti nuo žemės paviršiaus?

Panaši dviprasmybė iškilo vertinant Lenkijos ir ES konfliktą. Briuselio biurokratai grasina nubausti lenkų valdžią, vykdančią, jų manymu, demokratiją pažeidžiančias vidaus reformas. Lenkija ginasi, sakydama, kad ji nori demontuoti komunistinio režimo palikimą. Keliolika Seimo narių pasirašė kreipimąsi, ragindami nebausti Lenkijos už tokį elgesį. Bet tik keliolika, o Seime yra 141 narys. Ir problema čia visai ne meilė ar nemeilė Lenkijai. Eina kalba, ar ES valstybės gali vykdyti savarankišką vidaus politiką.

Kol kas mūsų diplomatija užima klusnios Briuselio komandų vykdytojos poziciją. Regis, dar netapome paprasta europine provincija (bendrijos vadovai mums tokią „žavią“ perspektyvą žada po 2025 m.), tačiau Lietuva jau ir šiandien prarado bet kokią norą turėti savo nuomonę. Pikti liežuviai kalba, kad toks neregėtas mūsų vadų paklusnumas ES yra bandymas užsitikrinti šiltas vieteles Briuselyje pasibaigus kadencijoms Lietuvoje. Tiek jau to, tegul jie sau komisarauja ar ambasadoriauja užsieniuose. Negaila. Bet kas atstovaus Lietuvos, o ne vien kitų (kas, kad sąjungininkų) strateginiams interesams? Juk kaip sakė vienas žymus XIX a. britų politikas – Britanija neturi amžinų sąjungininkų, tik amžinų interesus...

Jau girdžiu šnypščiančius atsargiųjų *realpolitik* ekspertų balsus – kas tinka

Britanijai, netinka Lietuvai. Būtinai reikia su kuo nors draugauti, nes vieni prapulsime! Esame maži ir apsupti klastingų kaimynų, ir panašiai... Žinoma, draugauti reikia, bet ne vergiškai tarnauti. Ir neužmirštant savųjų, Lietuvos reikalų. Kaip apmaudu, kad per 27 atkurtosios valstybės metus neišsiugdėme tokių politikų, kuriems būtų svarbiausi Lietuvos ir lietuvių tautos, o ne Briuselio, Vašingtono ar Maskvos (jau lenda ir tokie) interesai.

XXX

Kodėl taip nutiko? Nenorėta ar nesugebėta išsiugdyti tokių politikų? Kas kaltas? Prakeiktas sovietmetis ar baudžiauninkiška mūsų prigimtis?

Belieka tik sunkiai atsidusti – juk pusę praėjusio šimtmečio Lietuvos valstybė buvo ištrinta iš pasaulio žemėlapiu. Jei to nebūtų – šiandien gyventume visiškai kitaip ir turbūt žymiai geriau... O ar gyvensime geriau, parodys netolima ateitis. Gražių Jums Naujųjų 2018-ųjų, mielieji!

SAUSIO 13-AJA

(A. A. RIMANTUI JUKNEVIČIUI
IR KITIEMS GYNĖJAMS)

Tąnakt skyneisi kelią

Lietuvos išvaduot!

Šiandien rymo, Sūneli,

Tau paminklo akmuo.

Vai atskriejo ne paukštė,

O kulka paleista...

Vilniuj ant šlaito aukšto

Susmukai Tu – AUKA.

Krito ir Tavo Broliai,

Ir Sesuo Loreta.

Mena kraują nuo tolei

Bokšto žemė šventa.

Sunkios mintys nutvilko

Prie stulpelių kuklių:

Kas kels Trispalvę šilko?

Tyli širdys jaunų...

Mokyt. Jeronimas Šalčiūnas

Išrinkta nauja Lenkijos lietuvių bendruomenės valdžia

„AUŠROS“ INF.

2017 m. gruodžio 17 d. Lenkijos lietuvių bendruomenės taryba išrinko naują pirmininkę. Ja tapo Punsko lietuvių kultūros namuose dirbanti režisierė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė. Į valdybą išrinkti: Asta Bobinaitė, Jonas Vydra, Petras Maksimavičius, Irena Gasperavičiūtė, Onutė Virbylienė, Nastutė Sidarienė, Aidis Staskevičius.

Per pastaruosius trejus metus Lenkijos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkė buvo Danutė Valukonytė, kuri gruodžio 17 d. per Lenkijos lietuvių bendruomenės tarybos posėdį pristatė savo veiklos ataskaitą, o taryba ją patvirtino bei padėkojo pirmininkei už darbą. Tarybos prezidiumas perrinktas antrajai kadencijai, jos pirmininkas Sigitas Birgelis, pavaduotojos Irena Marcinkevičienė ir Asta Pečiulienė. Kontrolės komisijai vadovaus Jūratė Kardauskienė (nariai: Anelė Kliučinskaitė ir Antanas Baudys). Garbės

teismo komisijos pirmininku išrinktas Alvydas Nevulis. Jam talkins Teresė Uzdilaitė ir Vytautas Budzeika.

Posėdžio metu buvo priimti nutarimai, įpareigojantys naują valdybą dirbti konkrečiais klausimais.

NUTARIMAI

- Padėti Lenkijos lietuvių jaunimo sąjungai 2021 m. surengti Punske Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą.
- Siūlyti temas LR Seimo ir PLB komisijos posėdžiams.
- Tinkamai paminėti Lietuvos atkūrimo 100-metį.
- Prisijungti prie iniciatyvos „100 akimirų Lietuvai“.

LLB valdybos pirmininkė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė

- Iširti lietuviško darželio poreikį Suvalkuose.
- Bandyti įkurti Suvalkų aukštojoje mokykloje lietuvių kalbos kaip papildomo dalyko pamokas.
- Padėti lietuviškų televizijos laidų redaktoriams spręsti problemas, su kuriomis susiduria rengdami laidas, sudaryti jiems tinkamas darbo sąlygas.
- Siekti, kad Lituanistinė menė Seinų kunigų seminarijoje atspindėtų XIX a. pabaigos ir XX a. pradžios Seinų indėlį į lietuvių kultūrą.
- Siekti išspręsti Berznyko kapinėse pastatytų paminklų problemą.
- Siekti pagerinti Punsko Kovo 11-osios lietuvių licėjaus finansavimą.

LLB tarybos posėdžio dalyviai

Lenkijos lietuvių bendruomenės valdybos veiklos ataskaita (2014–2017)

DANUTĖ VALUKONYTĖ

2014 m. vykęs Lenkijos lietuvių bendruomenės (LLB) suvažiavimas išrinko šios sudėties valdybą: pirmininkė – Danutė Valukonytė, vicepirmininkai – Jonas Vydra, Irena Gasperavičiūtė, Petras Maksimavičius, Algirdas Vaicekauskas, Onutė Nevulienė, Teresė Uzdišaitė ir Janina Macukonienė.

Per trejus metus LLB veikla daugeliu atvejų susipynė su kitų lietuvių organizacijų darbu. LLB valdyba stengėsi užtikrinti Lenkijos lietuvių organizacinės veiklos stabilumą, pagal savo galimybes remti tuos sumanymus, kurie buvo naudingi Lenkijoje gyvenantiems lietuviams.

Darbo pradžia sutapo su Lenkijoje vykusiais savivaldybių rinkimais. Padėtis pasikeitė ypač Seinų krašte. LLB valdyba stengėsi užmegzti kokybiškai naujus santykius su ką tik išrinkta Seinų valdžia. Tai pavyko padaryti. 2015 m. burmistruvi buvo kilęs sumanymas įkurti lietuvių burmistro pavaduotojo postą. Tačiau dėl nuolatinių burmistro konfliktų su miesto taryba šio sumanymo atsisakyta.

Buvo pasiektas susitarimas su Seinų miesto valdžia dėl miesto skolos „Žiburio“ mokyklai gražinimo.

LLB valdyba, bandydama sustiprinti lietuvių poziciją Seinų apskrityje, kreipėsi į Lenkijos vyriausybę, prašydama sukurti ekonominės paramos Seinų ir Punsko kraštui programą. Tokiu būdu ne tik atkreipė dėmesį į čia gyvenančių lietuvių padėtį, bet ir parodė, kad lietuviai

LLB tarybos prezidentas. Iš kairės: S. Birgelis, I. Marcinkevičienė, A. Pečiulienė ir buvusioji LLB valdybos pirmininkė D. Valukonytė

taip pat jaučiasi Seinų apskrities šeimnininkai ir rūpinasi visų gyventojų gerove.

Minėtas pasiūlymas susilaukė kelių ministerijų reakcijos. Nors paramos programa nebuvo sukurta, šis klausimas pateko į Lietuvos ir Lenkijos pareigūnų susitikimų darbotvarkes.

2015 m. Lenkijoje diametraliai pasikeitė politinė padėtis. Naujai išrinktos valdžios įgyvendinamos reformos palietė taip pat Lenkijos lietuvių gyvenimą. Keitėsi tautinių mažumų veiklos finansavimo politika. Tai tiesiogiai pajutome praėjusiais metais, kai reikiamų dotacijų ilgai nesulaukė „Aušros“ žurnalas ir kiti mūsų bendruomenei svarbūs projektai. Įgyvendinta švietimo reforma

paveikė mūsų mokyklas, keičiasi istorinė politika, kuri turi įtakos Lenkijos lietuvių paveldo įamžinimo klausimui.

LLB valdyba kelis kartus kreipėsi į Lenkijos centrinę egzaminų komisiją, prašydama atidžiau verstti užduotis lietuviškoms mokykloms ir taip išvengti kiekvienais metais pasitaikančių klaidų. Komisija LLB pasiūlė bendradarbiauti verčiant užduotis. Mes tokios atsakomybės nesiėmėme, tad Centrinė egzaminų komisija užmezgė bendradarbiavimą su Lietuvos egzaminų centru. Mūsų įsitikinimu, tai geriausias sprendimas.

LLB valdyba palaikė glaudžius ir konstruktyvius ryšius su Lietuvos

A. Staskevičius pristatė LLJS bei LR Seimo ir PLB komisijos veiklą

institucijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, žiniasklaida. Geriau klostėsi bendradarbiavimas su konsulatu. Konsulato ir bendruomenės bendri veiksmai leido įgyvendinti kelis labai svarbius projektus. 2016 m. buvusiuose Seinų kunigų seminarijos rūmuose pagerbėme Vasario 16-osios signataro vysk. Justino Staugaičio atminimą, Vyskupų rūmuose minėjome „Šaltinio“ spaustuvės įkūrimo metines. Seinų kunigų seminarijos rūmuose leista įkurti Lituanistinę menę (darbai eina į pabaigą). Ateinančiais metais prie „Žiburio“ mokyklos galbūt pavyks įrengti modernią sporto aikštelę. Pirmą kartą istorijoje,

minint vysk. Antano Baranausko mirties metines, prie jo kapo ir paminklo kartu su lietuvių bendruomenė gėlių padėjo Seinų apskrities, Seinų miesto ir gretimų savivaldybių vadovai.

Svarbūs buvo taip pat Lietuvos aukšto rango politikų vizitai. Lankėsi pas mus Lietuvos premjeras Saulius Skvernelis, LR Seimo Kultūros komiteto nariai su pirmininku Ramūnu Karbauskiu, užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius ir daug žemesnio rango delegacijų. Tai kėlė Lenkijos lietuvių prestižą šiame regione,

o vizitų metu aptarti klausimai padėjo spręsti problemas.

LLB stengėsi palaikyti nuolatinį ryšius su Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) valdyba. Tačiau

pravartu pažymėti, kad PLB gerokai pasikeitusi, o jos nagrinėjami klausimai ne visada mums buvo aktualūs.

Vis dar išlieka aktuali ir neišspręsta Berznyko kapinių paminklų problema. Šiek tiek jau nuveikta sprendžiant istorijos paveldo išsaugojimo Seinuose klausimą. Įkūrus Lituanistinę menę galbūt atsiras daugiau galimybių apie tai kalbėti, priminti. Neaiški švietimo padėtis, tolesnis mūsų kultūros projektų finansavimas. Svarbu, kad čia gyvenančių lenkų ir lietuvių tautų santykiai vis gerėtų, o mūsų teisių būtų paisoma. Tai užduotis naujai valdybai.

Pabaigoje padėkosiu valdybai: Irenai už pasitarimus, visokio pobūdžio pastabas ir dėmesio nukreipimą į tai, kas svarbiausia, Onutei už administracinį darbą, Janinai už dailių minčių formulavimą, Teresei už atstovavimą valdybai Suvalkuose, Jonui už atstovavimą Punske, Algirdui už atstovavimą Vilniuje, Balstogėje, Varšuvoje ir kituose dideliuose miestuose, Petriui už pasitarimus ir konstruktyvią kritiką. Ačiū visiems, kuriems rūpi Lenkijos lietuvių likimas.

LLB tarybos posėdžio dalyviai

Adventinis vakaras

DALIA ASTRUSKIENĖ

2017 m. gruodžio 17 d. Seinų „Lietuvių namuose“ jau eilinį kartą buvo surengtas Adventinis vakaras. Renginys kaip paprastai susilaukė žiūrovų dėmesio. Atvyko taip pat Lazdijų rajono savivaldybės administracijos atstovai: Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjo pavaduotoja Rasa Kazlauskienė ir Lazdijų meras Artūras Margelis.

Tai nebuvo koncertas, kiekvienas galėjo pasijusti dalyviu. Publika kartu dainavo advento liaudies dainas, drąsesni ėjo ratelius, vaikučiai pačių paruoštais žaisliukais puošė eglutę.

Liaudies kalendoriuje adventas – tai rimties, dvasinio apšvalymo metas, ūkio darbų pabaiga. Jis ne tik ramybės, bet ir paslaptingas, mistiškas laikotarpis. Seinų mėgėjų teatro saviveiklininkai programos metu įdomiai papasakojo, kokius darbus

per adventą buvo draudžiama dirbti (ypač triukšmingus, kurie galėję sutrikdyti natūralią gamtos ciklo eigą, saulės grįžimą). Nepildavo pagalvių, tikėdami, kad varnos žąsyčius ir kitus naminius paukščius išnešiosiančios, nekirpdavo avių, nes kito kirpimo vilnos būsiančios kietos ir šiurkščios,

be to, dobilai augsia reti. Nevalia būdavo ir ilgai vakaroti, ypač po vidurnakčio, nes piktosios dvasios žmonės persekioja – jos pasibeldžia į langus ir kas pasižiūri, tas neišvengia mirties. Per adventą nebūdavo galima kirsti miško. Tiems, kurie draudimo nepaisydavę ir važiuodavę miškan kirsti malkų, pasirodydavusi tarp medžių aukšta žila moteris – miškų dvasia. Manyta, kad jei iš advento laike kirštų rąstų suręsi trobą ar malkomis krosnį pakursi – tik nelaimę prisišauksi: naktimis kažkas baladosis, šeimininkus dažnai dvasios lankys, o malkos labai smarkiai degs ir jų liepsna, su trenksmu išėjusi per kaminą, padegs trobą. Karsto iš advento lentų negalima buvo daryti, nes tokio karsto lentas gali kitą rytą rasti po kapines išmėtytas, o patį numirėlį – šalia kapo gulintį. Be to, šiuo metu medžių negalima kirsti ir dėl to, kad ateinančią vasarą miškas blogai

Tado Bagdonavičiaus nuotr.

Tado Bagdonavičiaus nuotr.

augšias, medžiai būsią gumbuoti.

Atsirasdavo daugiau laiko stebėti gamtos reiškinius, iš kurių ūkininkai spėdavo būsimą derlių. Jei gilu sniego, tikėdavosi gero vasarojaus, jei adventas saulėtas – lauk gero daržovių derliaus. Jei per adventą šalta, bus karšta vasara su trankiomis perkūnijomis. Dažni atodreikiai turėdavę lemti gražų rugių žydėjimą ir grūdingas varpas. Lietingas gruodis galėjo rugius vasarą sugadinti. Žuvies vandenyse bus tiek pat daug, kiek advento laike danguj žvaigždžių, taigi žvejai turbūt dažnai dairydavosi

į dangų. Dideli sniego kąsniai vėjotomis naktimis moterims žadėdavo gerą sėmenų derlių, o jei šiaip pasnigdavo, žmonės laukdavo gero vasarojaus, ypač pupų, žirnių derliaus.

Suaugusieji daug atsimesna iš savo vaikystės, iš tėvų ar senelių pasakojimų. Tad vaikai ir jaunimas nemažai sužinojo Adventinio vakaro metu. Po programos kun. Petras Gucevičius palaimino Kūčių stalą.

Nuoširdžiai ačiū noriu tarti šio vakaro režisierėi Angelei Bapkauskienei ir Nastutei Sidarienei, kuri papasakojo apie Kūčių stalo

patiekalus ir jų simboliką. Dėkoju visiems dalyviams: Seinų „Lietuvių namų“ vokalinei grupei „Intro“ (vad. Juozas Pileckas), vaikų ir jaunimo šokių grupei „Seina“ (vad. Alina Dzimida), studijai „Žiburyš“ (vad. Juozas Pileckas), Seinų mėgėjų teatro saviveiklininkams (vad. Genu-tė Pakutkienė), Seinų bažnytiniam chorui (vad. Vytautas Grigutis). Jūsų dėka šis renginys buvo ypatingas.

Renginį rėmė Lenkijos Respublikos vidaus reikalų ir administravimo ministerija.

„Žiburio“ kalėdinės dovanos Marijampolės vaikų namams

„ŽIBURIO“ INF.

Advento laikotarpiu, laukiant smagiųjų Kalėdų švenčių, gera nuveikti ką nors prasminga. Seinų „Žiburio“ mokykloje buvo surengta labdaros akcija. Norėjome paremti kaimynystėje esančius Marijampolės vaiko tėviškės namus, tuo pačiu patirti dovanojimo džiaugsmą. Buvo renkami žaislai, saldumynai ir pinigai. Akciją organizavo Mokyklos savivalda.

Norėdami pagyvinti labdaros akciją ir priminti apie ją visiems mokiniams, gruodžio 8 d. surengėme labdaros aukcioną. Vaikai sunėšė įvairių jiems nereikalingų daiktų, sausainiukų ir keksiukų, kuriuos pardavinėjome. Tokiu būdu pavyko surinkti per 400 zlotų. Iš viso labdaros akcijos metu surinkome 504 zł, 4 eurus, žaislų ir saldumynų. Gruodžio 18 d. visa tai „Žiburio“ penktokai nuvežė į Marijampolės vaiko tėviškės namus.

Apie išvyką penktokė Loreta rašė: „Pirmiausia aplankėme vaikų namus, kur po eglute palikome dovanų

nuėjome į vieną iš namelių, pamatėm, kaip vaikai gyvena. Paskui nuvažiovom į Marijampolės „Multicentrą“, kur sužinojome, kaip gaminama elektros energija, kūrėm muziką, dėstėme kaladėles, žaidėm „Xbox boulingą“ ir „Just Dance 2016“.

Iš ten išvykę užsukome į gyvūnų

prieglaudą ir nunešėm dovanėlių šuniukams ir kačiukams. Linksmi ir patenkinti kelione sugrįžome namo.

Išvyka man labai patiko. Įdomūs buvo užsiėmimai „Multicentre“. Vaikų namuose pasidarė liūdnoka. Nors vaikams nėra ten bloga, tačiau jie neturi savo tėvelių.“

Marijampolėje nuvežus dovanų

Birutės Stokelūnienės nuotr.

Kristijono Donelaičio 304-ąjį gimtadienį šventėme Tolminkiemyje

NASTUTĖ SIDARIENĖ

Punsko Kovo 11-osios licėjaus mokinės ir bibliotekininkė kartu su Donelaičio draugijos nariais iš Marijampolės nusprendė nepaprastai paminėti Kristijono Donelaičio gimtadienį. Ankstų rytą, dar saulei netekėjus, atbildėjome į Marijampolę. Čia susitikome su Donelaičio draugijos pirmininku Gintaru Skamaročiumi. Iš savo automobilio persėdom į jo automobilį ir kartu su kitais marijampoliečiais patraukėme Kybartų perėjos link. Greitai pavyko įveikti formalumus ir sėkmingai kirsti sieną.

Didesnis miestelis, per kurį važiuojame – tai Stalupėnai. Stalupėnuose mokytojo, o vėliau mokyklos rektoriaus pareigas ėjo Kristijonas Donelaitis. Turėjome čia sustoti ir užėiti į biblioteką, bet pasirodė, kad sausio 2 d. jokios įstaigos neveikia, kadangi tai Naujųjų metų laikas ir – pagal stačiatikių kalendorių – pasiruošimo šv. Kalėdoms metas.

Tolminkiemyje laukė mūsų muziejininkė Liudmila (vietinė rusė). Lankymą pradėjome nuo evangelikų bažnyčios, kurioje Donelaitis tarnavo 37 metus ir čia baigė savo žemiškąjį gyvenimą. Palaidotas bažnyčios rūsyje. Ant antkapio uždegėme žvakelės, pasimeldėme. Bažnyčioje trumpą programėlę pradėjo birbynininkas Saulius, paskui vieną dainą sudainavo Punsco licėjaus mokinės Adriana ir Daiva, marijampolietė Vida paskaitė Donelaičio „Metų“ ištrauką.

Pakilome į bažnyčios bokštą. Šaltą, bet saulėtą dieną puikiai matėme bažnyčios aplinką: šventoriaus akmeninę tvorą su metaliniais vartais, Donelaičio pastatytą klebonų našlių

namų pamatus, šventoriaus medžius, apaugusius amalu, kūdras ir horizonte žaliuojančią Romintos girią. Pagalvojau, kad esame visiškai arti savo parapijos. Juk kitoje minėtos girios pusėje – senosios Punsco parapijos ribos. Vakarinė dalis, galima sakyti, buvo prisišliejusi prie Romintos. Taigi gyvename visiškai netoli Donelaičio Tolminkiemio, tik kitoje Romintos girios pusėje. Prieš Kalėdas iš jos (Lenkijos pusės) girininkai iškirto aukštą eglę ir nugabeno dovanų į Vatikaną, kur papuošta puikavosi per visą adventą ir šv. Kalėdas.

Donelaičio klebonijoje, kuri kartu su bažnyčia ir jos aplinka sudaro muziejų, pavaldų Karaliaučiaus istorijos ir meno muziejui (yra jo filialas), išgėrėme karštos kavos. Apie šį muziejų ir kitus objektus mums pasakojė Donelaičio draugijos pirmininkas Gintaras Skamaročius, papildydavo Vida Mickuvienė ir kiti.

Iš Tolminkiemio patraukėme į Lazdynėlius, kur gimė mūsų literatūros pradininkas K. Donelaitis. Tai buvo nedidelis, keleto šeimų kaimas, bet jo jau nebėra. Šalia Donelaičių sodybos vietos pastatytas atmintinis akmuo su lietuvišku (aukščiau) ir rusišku (žemiau) užrašais. Už jo prieš keliolika metų pasodintas ąžuolynas. Sunku pasakyti, kiek dabar ąžuolų čia auga, turėtų būti arti 300, bet tiksliai suskaičiuoti vasarą besilankiusiems marijampoliečiams nepavyko. Aplinka ties šiuo akmeniu sutvarkyta, išklota trinkelėmis. Plote iki ąžuolyno ir aplink akmenį vasarą, matyt, yra šienaujama. Pasirodo, vietos valdžios

Nastutės Sidarienės nuotr.

Tolminkiemis. Kristijono Donelaičio pastatyta evangelikų liuteronų bažnyčia, nugriauta 1950 m., atstatyta 1971–1979 m.

Iš Nastutės Sidarienės albumo

Prie Donelaičio kapo Tolminkiemio bažnyčios rūsyje

nurodymu vienas žemės ūkio darbuotojas nuolat rūpinasi aplinkos tvarkymu. Prie atmintinio akmens uždegėme geltonas ir raudonas žvakeles. Visi apgailestavo, kad pritrūko žalios žvakės. Šia proga kažkas priminė, kad senosios Mažosios Lietuvos vėliavos spalvos – žalia, balta ir raudona.

Gumbinės miesto skvere stovi Donelaičio biustas su rusišku ir lietuvišku užrašais. Jį supa nauji gyvenamieji namai, ant kurių sienų nutapytos freskos su senomis evangelikų bažnyčiomis. Jos sukurtos neseniai, bet tapytos stengėsi dabartinį žmogų perkelti į prieškarį, o galbūt ir dar ankstesnį laikotarpį. Todėl Donelaitis atsiradęs lyg garbingesnėje aplinkoje. Šalia gatvėse stovi dar vokiečių laikotarpio senesni namai, seniai laukiantys remonto. Tuo labiau išryškėja Donelaičio skvero tvarkinga aplinka.

Iš Gumbinės pasukom į Ragainę. Čia gyvena ir dirba pirmosios lietuviškos knygos autorius Martynas

Mažvydas. Aplankėme jo palaidojimo vietą – bažnyčią, o gal veikia jos bokštą, prie kurio pristatytas visiškai naujai atrodantis daugiabutis su dvišlaičiu stogu. Prie bokšto sienos pritvirtinta lenta su dvikalbiu užrašu: „Šioje evangelikų liuteronų bažnyčioje kunigavo ir buvo palaidotas pirmosios lietuviškos knygos (1547 m.) autorius, vienas žymiausių lietuvių raštijos kūrėjų

MARTYNAS MAŽVYDAS.“

Ragainėje dar užsukome į XIV–XV a. pastatytos mūrinės kryžiuočių pilies griuvėsius. Pribloškė neapsakomu dydžiu ir jau tik vaizduotėje atkuriamu didingu grožiu. Anksčiau šioje vietoje stovėjusią medinę skalvių pilį XIII a. sunaikino kryžiuočiai ir atstatė kitą. XIV a. lietuviai ją užėmė ir sudegino, todėl kryžiuočiai pasistatė didžiulę raudonų plytų pilį. Ją lietuviai mėgino paimti kelis kartus, bet tik apgriovė. XX a. rusai pilies griuvėsius bandė susprogdinti. Nepaisant to, griuvėsiai dar aiškiai atskleidžia pilies dydį ir tvirtumą bei rodo, su koku stipriu priešu – lietuviais – ruošėsi kovoti kryžiuočiai.

Kelionės pabaigoje užsukome į Tilžę. Patikrinom: prie namo, kuriame gyveno Vydūnas, pritvirtinta lenta, pats namas bent iš išorės atrodo gražiai. Užėjome pasisvečiuoti į Lietuvos konsulatą Tilžėje, kur susitikome su mūsų kraštiečiu Broniumi Makausku ir vietiniu kunigu Anupru Gauronsku.

Keliaujant visą dieną švietė saulė, bet labai sušalom. Vis dėlto buvo verta. Nors reikia įveikti daug kliūčių ir tinkamai pasiruošti, manau, kiekvienas lietuvis turėtų pamatyti šį dabar kiek liūdnoką, bet garsėjantį mūsų tautos praeitimi, žymiais žmonėmis kraštą.

Ačiū Doneelaičio draugijos pirm. G. Skamariočiui už suteiktą galimybę aplankyti šią Mažosios Lietuvos dalį, pažinti jos praeitį ir dabartį.

Nastutės Sidarienės nuotr.

Ragainė. Šioje bažnyčioje buvo palaidotas pirmosios lietuviškos knygos autorius Martynas Mažvydas

Kalėdų belaukiant

VIDA JOLANTA STANKEVIČIENĖ

Kalėdos – stebuklingas metas, viena ryškiausių ir įsimintiniausių metų švenčių. O pats magiškiausias ir vaikų laukiamiausias dalykas per Kalėdas – Kalėdų Senelio apsilankymas. Jis vaikams siejasi su žaidimais, linksmybėmis ir, žinoma, dovanėlėmis.

Kalėdų Senelio nekantriai laukė ir Punsko savivaldybės darželio vaikučiai. 2017 m. gruodžio 6 d. Senelis trumpam užsuko į darželį. Kadangi prieš šventes jis turėjo daug darbo, kiekvieną grupę pro langą pasveikino ir pamojė ranka. Vaikučiams paliko saldainių ir pažadėjo pas geriausius apsilankyti per Kalėdų šventes.

Gruodžio 8 d. prie Punsko savivaldybės pastato buvo įžiebta Kalėdų eglutė. Šventėje dalyvavo ne tik darželio vaikučiai, bet ir vyresni mokinukai. Vaikai linksmi šoko ir dainavo. Juos aplankė Kalėdų Senelis. Jis įteikė dalyviams po mažą dovanėlę.

Gruodžio 13 d. „Boruželių“ ir „Varlyčių“ vaikų grupės nuvyko į Marijampolės kultūros centrą, kur žiūrėjo spektaklį „Po grybuku“. Jam pasibaigus vaikai pasitiko Kalėdų Senelį ir kartu su juo žaidė įvairius judriuosius

žaidimus. Prie eglutės Senelis vaikams įteikė dovanėles.

Gruodžio 22 d. į Punsko savivaldybės darželį, tesėdamas pažadą, Kalėdų Senelis atvyko dar kartą. Jis pas vaikučius atėjo per iškilmingas Kūčias. Darželinukai Senelį pasikvietė į koridorių prie eglutės ir kiekviena grupė parodė trumpą programėlę. Vaikai buvo labai laimingi, kad galėjo pabendrauti su Kalėdų Seneliu, nufotografuoti, pasiimti iš jo dovanėlę. Vėliau jie linksmi žaidė ir šoko prie puošnios eglutės. Nuostabu, kai vaikystę gali praturtinti tokios šventinės akimirkos. Nors kai kurie mažyliai nedrąsiai sutiko Kalėdų Senelį, bet gautos dovanos juos pradžiugino.

Kalėdų laukia ne tik vaikučiai, bet ir suaugusieji. Tai iškilmingos šventės ir ypatingos akimirkos, kurios vaikų atmintyje lieka labai ilgam. Tikėjimas Kalėdų Seneliu – tai tikėjimas stebuklu, gėriu, grožiu, meile, rūpinimusi vienas kitu ir dar daugybe kitų gražiausių dalykų.

Metų paskaita „Kaip gyvensime kitą šimtmetį: (ne)išsipildę Lietuvos ateities planai ir vizijos“

GRAŽINA KIBYŠIENĖ

Sausio 3 d. Vilniuje, Švietimo ir mokslo ministerijos Ovaliojoje salėje, dalyvavau metų paskaitoje, kuria ministerijos darbuotojai pradėjo Lietuvos valstybingumo atkūrimo šimtmečio metus. Į paskaitą susirinko apie 170 žmonių: mokytojai iš Lietuvos ir užsienio lietuviškų mokyklų, mokslininkai bei ministerijos darbuotojai. Visus paskaitos dalyvius nuoširdžiai pasveikino Švietimo ir mokslo ministerijos kancleris Tomas Daukantas. Paskaitą skaitė dr. Norbertas Černiauskas, Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto dėstytojas, XX a. pirmosios pusės Lietuvos sociokultūrinės istorijos tyrinėtojas. Dr. Norberto Černiausko mokslinių interesų ratas – platus, aprėpiantis XX a. sociokultūrinę ir kasdienybės istoriją, geopolitiką, partizanų karo Lietuvoje ir kitą problematiką. Kvietime buvo parašyta, kad bus aptarta nemažai retai diskutuojamų istorijos ir ateities aspektų: Kodėl svarbu galvoti apie ateitį? Ar lietuviai yra vizionieriška tauta? Kaip gyventume, jei

būtų išsipildę 1918–1940 m. Lietuvos ateities planai ir pavienės vizijos? Kas yra garsiausi šimtmečio Lietuvos vizionieriai? Teigiu, jog į daugumą klausimų nebuvo pateikta tiesioginių atsakymų, jie dažnai liko atviri. Manau, kad tai paskatino patiemis pamąstyti ir ieškoti atsakymų į iškeltus klausimus. Pristatyta medžiaga sužadino klausytojų norą ne tik pažvelgti į praėjusį Lietuvos šimtmetį, bet ir pagalvoti apie Lietuvos, tuo pačiu ir apie savo ateitį. Po paskaitos buvome pakviesti pabendrauti su pranešėju ir ministerijos darbuotojais prie puodelio kavos.

Trumpai supažindinsiu su

paskaitoje aptartomis Lietuvos ateities vizijomis ir planais. Reikia tik atkreipti dėmesį, kad tai 1918–1940 m. planai. O ar jie išsipildė, ar ne, tai jau kiekvienas pats atsakykime į šį klausimą. Kartais atsakymas labai akivaizdus, bet kartais nėra vienareikšmis.

1. M. Dobužinskis: vėliavos vizija.

1933 m. Mstislavas Dobužinskis dalyvavo kuriant lietuvišką herbą, vėliavą, ordinus, pašto ženklus. Lietuvos simbolių kūrėjas manė, kad vėliavos spalvos turi atitikti istorinius reikalavimus. Jis siūlė geltoną, raudoną ir baltą arba baltą, raudoną ir geltoną vėliavą, atitinkančią jo kurto

Metų paskaitos dalyviai

Gražinos Kibyšienės nuotr.

herbo spalvas.

2. P. Šulaitis: kultūrinė ir gerovės valstybė.

Pateikė daug įstatymų projektų, kurie sudarytų sąlygas valstybei sparčiau vystytis, keltų žmonių kultūrinės ir visuomeninės gerovės lygmenį.

3. V. Švipas ir V. Bacevičius: mūro Lietuva ir elektrinė poema.

Idėjos autorius manė, kad Lietuva turi tapti mūrine valstybe. Jis skatino šviesti visuomenę, aiškinti žmonėms, kad mūriniai pastatai yra naujoviškesni, patvaresni, šiltesni. Mūrinės Lietuvos viziją savo kūrinuose rėmė rašytojai.

4. A. Dambrauskas-Jakštas: surasti Edisoną.

Vizionierius kėlė klausimą, kodėl Lietuva neturi žymių išradėjų, ragino remti jaunos išradėjus.

5. J. Rimantas: žinių visuomenė.

Žurnalistas žavėjosi tuo, kas vyksta Vokietijoje, kaip ten radijo propaganda naudojama paveikti visuomenę. Siūlė steigti radijo pramonę, remti pigių radijų gamybą.

6. K. Pakštas: portugalų kalba – antroji valstybinė?

Šis vizionierius buvo sugalvojęs sostinę perkelti į Klaipėdą bei siūlė, kad portugalų kalba būtų antroji valstybinė kalba.

7. J. Tubelis: sukiaulinkime Lietuvą.

Teigė, kad Lietuvos kaimas turi keistis, judėti gyvulininkystės link, reikia kurti maisto pramonę. Ūkininkai buvo mokomi atsikratyti pobaudžiavinio mąstymo, kad gyvename viena akimirka, kad svarbu išgyventi tik šią dieną.

8. A. Nyka-Niliūnas: liautis galvoti, kad su lietuviškomis klumpėmis galima perbristi visus pasaulio vandenynus.

Autorius teigė, kad lietuviybė ir patriotizmas tai ne tik įvairių lietuviškų simbolių minėjimas kiekviename sakinyje, bet visų pirma kokybiška kūryba sava kalba, nesvarbu, kokia tema.

O štai čia tik paminėtos, bet neaptartos vizijos: Nauja žemės reforma; Tautos sušaulinimas; Pilnutinė demokratija; Lietuviškos aviacijos vizija; Jūrinės valstybės vizija; Dariaus ir Girėno misija; Technikos universitetas; Valstybės rūmai; Koncertų salė Kaune; Naujas kalnas Gediminui. Manau, kad kai kurios vizijos gana rimtos, o kai kurios verčia nusišypsoti ir pažvelgti į jas kaip į humoreskas.

Viena iš mano minčių, kilusių po paskaitų: mes dažnai bijome reikšti savo nuomonę, kurti nekasdienius planus, imtis inovacinių darbų, atsisakome savų idėjų, paprasčiausiai bijome pasakyti kitaip, nei mano visi, padaryti kitaip, nei įprasta. Dažnai dėl to, kad nemokame pralaimėti, bijome kritikos, vertinimo ar nenorime būti išjuokti. Nors turiu pripažinti, kad kritika ne visada būna teisinga, dažnai skaudinanti, bet kita vertus – taikli kritika veikia teigiamai, skatina kurti. Juk sakoma, kad dėl kritikos pasaulis vystosi, eina pirmyn. Kūrybingi ir pilni nepaprastų idėjų yra vaikai. Tik ar mes, suaugę, kartais jų neužgožiame? Juk pasitaiko pasakyti: „Ir ką tu čia išsigalvojai?“, „Fantazuoji“, „Nesąmonė“... O dažnai iš tų „nesąmonių“ galėtų išsirutulioti kas nors naujo, vertingo ar gražaus. Gal tik reikia leisti jiems tobulėti ar bent netrukdyti. Mes, suaugusieji, dažnai įstatome vaikus į mūsų rėmus, neigiamai vertiname mums nepriimtinius jaunimo poelgius, nutraukiame jų bandymą diskutuoti, išreikšti savo mintis, kurios mums atrodo itin įžūlios. Kūryba juk nepaklūsta jau nusistovėjusioms normoms ar dėsniams, o ieško savų kelių ir išraiškų. Leiskime vaikams maištauti, keliauti savais takeliais. Juk vaikai tai mūsų ateitis, tai Lietuvos ateitis. Kuo kūrybiškesni mūsų vaikai, tuo turtingesnė valstybė, tuo gražesnis kiekvieno žmogaus gyvenimas. Tai mano vizija...

Tai buvo ilgas vakaras. Jo namuose buvo tamsu. Girdėjo tik tylią muziką, kurios jam netrūkdavo bet kuriuo paros metu. Atsiduso. Pagaliau artėjo vidurnaktis. Apsirengęs šilta striuke, užsimovęs pukuotą kepurę ir lengvai užsimetęs šaliką, lėtu žingsniu leidosi miestelio eglės link. Tai buvo vienintelė metuose diena, kai jis nuoširdžiai skirdavo laiko pastovėti po Punsko eglę. Nors metams bėgant viskas aplink keitėsi, eglė liko tokia pati. Kitokios jis neatsimena.

Žingsniuodamas suprato, kad beprasmiška Naujųjų metų išvakarėse avėti žieminius aulinius batus. Sniegas nepasirodo jau kelerius metus. Striukės taip pat jam nereikėjo. Tačiau bijodamas nereikalingo gerklės skausmo, dėl visa ko apsirengė šiltesnį lauko drabužį. Jo veide nebuvo šypsenos. Tai buvo eilinis *naujokas*. Nematė prasmės švęsti žmonijos išgalvotą šventę. Naujųjų metų dienos lygiai tokios kaip praėjusiųjų. Ne kartą yra savęs klausęs, ar nevertėtų gruodžio pabaigoje išvykti į kitą pasaulio galą, kur gruodžio 31 d. niekuo nesiskiria nuo sausio 1-osios, kur susidurtų su kita kultūra, kur įprastas Naujųjų metų išvakarės leistų atsisdėjęs ant kuklios trobelės slenksčio ir kur nereiktų vaikščioti su nepatogiais aulinukais. Idėjų jam netrūko, tačiau trūko kiek pilnesnės piniginės. Šiuo metu jis vos galą su galu sudurdavo. Bet buvo įsitikinęs, kad ateis ta diena, kai pavyks jam pakilti ant metalinio paukščio sparnų ir pasiekti ne vieną gyvenimo tikslą. Jis nebuvo iš tų, kurie kiekvienam sutiktam pažįstamam atsirėmę į petį verkšlena dėl atseit blogo gyvenimo. Nei vienas jo aplinkoje žmogus negyveno palapinėje arba po parduotuvės laiptais. Kiekvieno namuose kūrenosi krosnis, o ant stalo garuodavo karšta sriuba. Kiekvienas turėdavo šioją tokį darbą, kuris leisdavo išsimaitinti ir kaimyną pavaišinti. Turbūt žmonės užmiršo, kokį veidą turi tikras vargas. Kad galėtų, visiems

Vienui vienas

JURGITA STANKAUSKAITĖ

išdalintų tremtį išgyvenusių žmonių knygas, jog prisimintų, o gal ir susipažintų su sunkiai suvokiama kančia ir badu. Kita vertus, jeigu ir galėtų, viso to nepadarytų. Jis nebuvo iš tų, kuriems drąsu kalbėti prieš minią, kloti tiesą apie šiuolaikinės būtybės peraugusias ambicijas arba mokyti gyventi. Susidėjęs rankas į kišenes, susigūžė. Pats turi daug ko išmokti. Prieš jį dar visas gyvenimas.

Aikštėje darėsi ankšta. Iš visų įmanomų kampų veržėsi miestelio ir aplinkinių kaimų gyventojai. Kasmet čia susirenka minia, norinti Naujuosius metus pasitikti ne tik draugų, bet ir platesnės visuomenės būryje. Jis matė, kaip plūsta žmonių grupės. Tik pats aikštę pasiekė vieni vienas, tačiau neįjutė širdyje liūdesio. Jam niekada nerūpėjo švęsti tarp vadinamųjų feisbuko draugų arba eilinių pažįstamų, kurie trindavosi šalia kelis kartus per dieną. Tikrais sielos draugais jis laikė kelis niekada gyvenime jo nenuvylusius asmenis. Deja, tą vakarą

jų nebuvo šalia, tačiau galėjo su jais susisiekti bet kuriuo paros metu. Dėl to nesuko sau galvos. Gal fiziškai jis buvo vienas kaip pirštas, bet dvasiškai – labai turtingas.

Prasibrovęs pro jį sveikinusiųjų pulkus, atsistojo aikštės viduryje. Tai buvo jo mėgstamiausia vieta. Čia niekas nekrepdavo į jį dėmesio. Pats galėdavo stebėti aplinkui užiančius žmones. Iki dvyliktos buvo likusios kelios minutės. Šurmulyks darėsi vis garsesnis. Tą vakarą visi tarsi atgijo. Nebuvo nei vieno susiraukusio arba batų galiukus skaičiuojančio. Štai kaip vienintelis metuose vakaras moka laikinai pakeisti žmones. Bent kelioms valandoms.

Netrukus per mikrofoną pasigirdo skardus balsas. Aikštė nurimo. Visi įdėmiai klausėsi, kada bus skaičiuojamos paskutinės senųjų metų sekundės. Ilgai laukti nereikėjo. Dešimt! – suriko keli balsai. Devyni! – prisijungė aikštėje minia. Jis pakėlė galvą į viršų. Danguje blizgėjo žvaigždės.

Susirado Didįjį ir Mažąjį vežimus. Jis neatsimena tokio momento, kai žvelgdamas žvaigždėmis į akis nebūtų išskojęs vaikystėje

atrastų palydovų. Pats negalėdavo paaiškinti, kodėl būtent šie du vežimai labiausiai jam rūpėjo. Galbūt dėl to, kad nieko kito nemokėjo perskaičiuoti danguje. Nusiuntė jiems šypsnį. Penki! – toliau skaičiavo žmonės. Jis leidosi pokalbiui su savo mintimis. Nesuprasdamas savo minčių, jautė, kad ateinantys metai bus kitokie. Pasikeis ne tik metų skaičius ar seno sieninio kalendoriaus vietoje pakibs naujas. Į jo gyvenimą ateis tylą. Tokia pati, kokią jis ką tik išgirdo savo ausyse. Trys! – rodos tolumoje kas nors šauktų. Mintys jam kalbėjo, kad gana vyti betoninėse sienose ir asfaltuotuose keliuose išpraustą šurmulį. Atėjo laikas susidraugauti su tylą. Nuojauta jam kuždėjo, kad joje ras tai, ko jam seniai trūko. Gyvenimas toje pačioje vietoje jį smaugė. Jautė, kad dabar yra laikas pakilti iš vietos. Jam reikėjo atgimimo, leidžiančio pailsėti nuo pageltusių kambario sienų. Tų pačių sienų, kurias ramstė jau dvidešimt metų. Vienas! – sušuko balsai. Jo akys nukrypo į degančius fejerverkus. Žmonės šaudė šampaną, siuntė vienas kitam bučinius, apkabinimus. Fone pasigirdo tranki lietuviška muzika, balsas mikrofone dalino sveikinimus, o visuomenė užtraukė dainą.

Jo galvoje buvo ramu. Akis marginančios spalvotos ugnelės teikė vilties pradėti naują gyvenimo kelią. Netrukus jis nuspręs, ką susidės į kelionės kuprinę. Buvo įsitikinęs, kad joje daugiausiai vietos užims viltis ir tikėjimas. Aplink jį skraidė begalė tylių klaustukų. Nors jis stovėjo kryžkelėje, tačiau žinojo viena – netrukus patrauks vienu iš nežinią siūlančių kelių.

Balbieriškio parapijos bažnyčia

SCHOLASTIKA KAVALIAUSKIENĖ

Prienuų rajono Balbieriškio miestelio bažnyčios pastatui 2013-aisiais būtų sukakę 125 metai. Tų metų rugpjūčio 8 d. naktį atsitiko nelaimė – iki pamatų sudegė medinė Balbieriškio parapijos bažnyčia. Parapijiečiams tai buvo labai skaudus įvykis.

Apie Dievo namų atstatymą Balbieriškio parapijos tikintieji pradėjo kalbėti ir aukoti šiam tikslui lėšas labai greitai po gaisro. Penktoji Balbieriškio parapijos Švč. Mergelės Marijos Rožančinės bažnyčia numatyta statyti toje pat vietoje, kaip ir sudegusioji. Labdaros koncertą aikštėje prie Balbieriškio kultūros ir laisvalaikio centro suorganizavo žinomi Lietuvos dainininkai: Nelly Paltinienė, Rytis Cicinas, Liveta ir Petras Kazlauskai, Rūta Morozovaitė, Roma Mačiulytė ir kiti. Surinktos lėšos skirtos naujos bažnyčios statybai.

Praėjus šiek tiek daugiau nei pusantrų metų Prienuų rajono savivaldybės salėje Balbieriškio bendruomenės atstovams architektas Vilius Urbonas pristatė pirminius naujos Balbieriškio bažnyčios pastato planus.

Pirmą kartą per visą bažnyčios gyvavimo laikotarpį suprojektuotas trisluoksnio plytų mūro pastatas. Pagal projektą bažnyčios pastato stogas turi būti keraminių čerpių, bendras pastato plotas – 341,93 kv. m, aukštis – 27,40 m.

Pirmiausia buvo išvalyta gaisravietė ir daugeliui žmonių padedant, parapijos klebonui Remigijui Veprauskui besirūpinant prasidėjo statyba. 2016 m. rugpjūčio 14 d. prieš

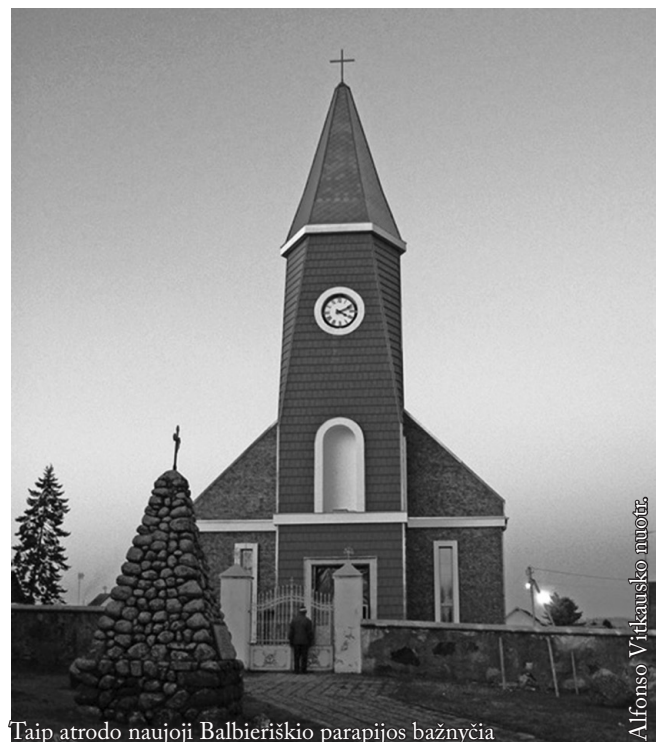
Žolinę buvo pašventinti naujos Balbieriškio miestelio bažnyčios pamatai. Dažnas parapijietis užsukdavo dirstelėti, kaip vyksta statyba. Neretai ir iš toliau žmonės atvažiuodavo pasižiūrėti.

2017 m. spalį bažnyčios bokštui buvo užkelta vadinamoji bokšto smailė, o gruodžio pradžioje į jį įkeltas laikrodis. Tačiau dar liko vidaus apdailos darbai, kurie irgi skubinami, nes 2018 m. balandžio 1–2 d. šv. Velykas jau tikimasi švęsti naujoje bažnyčioje.

Lietuviai, gyvenantys Lenkijoje: Punske, Seinuose, Suvalkuose ir kitose vietovėse, irgi yra prisidėję aukomis prie šios bažnyčios atstatymo. Todėl norime parodyti, kaip augo naujasis Balbieriškio parapijos Švč. Mergelės Marijos Rožančinės bažnyčios pastatas. Bažnyčios statybą nuolat fotografavo Alfonsas Vitkauskas, kurio gimtinė esanti Balbieriškio parapijoje.

Balbieriškio bažnyčia, sudegusi 2013-08-08 naktį

Taip atrodo naujoji Balbieriškio parapijos bažnyčia

Bronius Burdulis

VYTAUTAS PEČIULIS

Straipsnyje apie Skarkiškių kaimą ir anksčiau buvusių Rašaičių bei Šklėrnos kaimelių prijungimą, išspausdintame „Aušros“ 2017 m. 21 nr., minima Broniaus Burdulio tragiška žūtis ir jo atminimo įamžinimas Seinų kapinėse. Kadangi man asmeniškai teko stengtis, kad B. Burdulis neliktų užmirštas, noriu pasisakyti šia tema ir kai ką papildyti.

Kai buvau penkerių metų vaikas, B. Burdulis ateidavo pas mus su panašaus likimo mamos pusbroliu Vytautu Zimnicku (jis panašiai pašautas krito prie Punsko ežero). Prisimenu, kaip žmonės kalbėjo apie B. Burdulio nušovimą, kai jis slapstėsi Rašaičiuose pas Agurkius, ir kad jį pašovė Krasnavo policininkai.

Apsigyvenęs Kanadoje vis galvojau, kad palaidotas Seinų kapinėse B. Burdulis gali būti užmirštas ir jo kapas tikriausiai tinkamai nepažymėtas. Lankydamasis gimtajame krašte 1987 m. susiradau Antaną Agurkį. Mat iš pasakojimų žinojau, kad B. Burdulis laikėsi jo namuose ir šis žmogus jį nušautą palaidojo. A. Agurkis man daug papasakojo apie paskutines B. Burdulio gyvenimo dienas.

Nelaimingą dieną dar su tamsa šeimininkas arkliais išvažiavo į turgų Suvalkuose. B. Burdulis padėjo jam pakinkyti arklius. Kadangi buvo anksčiau, pats atsigulė kluone, kur miegodavo. Kaip grįžusiam vyrui pasakojo žmona, ankstų rytą atvyko policininkai ir pradėjo tikrinti namus. Pajutęs pavojų B. Burdulis bandė pabėgti į netolimą miškelį. Jam bėgant už medžių pasislėpęs policininkas Burdulį pašovė. Tolesnis jo likimas yra aprašytas minėtame straipsnyje. A. Agurkis nebuvo tikras, kurioje kapinių dalyje Burdulis yra palaidotas. Jis sakė, kad Klevų kaime

gyvena žmogus, kuris laidotuvėse dalyvavo, ir kad B. Burdulis palaidotas greta to asmens brolio kapo. Agurkis pažadėjo surasti kapą. Išvykdamas palikau pradžiai pinigų ir pažadėjau daugiau, kai bus pradėta kapą tvarkyti ir statyti paminklą. Susirašinėjant laiškais sužinojau, kad jis surado vietą, kur B. Burdulis palaidotas. Vieta labai apleista ir nėra jokios žymės. Parašiau, kad stengtųsi pastatyti paminklą. Jis užsakė tais laikais darytą paminklą iš vadinamojo „griziko“ ir atsiuntė sąmatą, kad žinčiau, kiek tai kainuos. Pasitaikius progai (vienam asmeniui vykstant į Seinų kraštą) daviau daugiau pinigų. Kapas buvo patvarkytas ir paminklas pastatytas. Agurkis atsiuntė man paminklo nuotrauką. Man pasidarė lengviau žinant, kad B. Burdulio atminimas išliks.

Bėgo metai. Parvykęs 1999 m. po lietuviškų mišių Seinuose pradėjau klausinėti pažįstamų, kaip surasti B. Burdulio kapą. Sutikta Teklė Sankauskienė iš Skarkiškių kaimo pasakė žinanti, kur jis yra, nes per Vėlines aplankanti. Nugirdęs mūsų pokalbį Seinuose gyvenantis Juozas Sujeta pasisiūlė mane palydėti. Kapas atrodė sutvarkytas ir prižiūrimas, tačiau paminklas jau buvo pradėjęs vietomis trūkinėti. Pamaniau, kad jis ilgai neišsilaikys.

Parvykęs 2006 m. pamačiau labai sunykusį paminklą, tad ėmiausi pastangų pastatyti iš granito. Jono Gasparavičiaus paminklų dirbtuvėje Punske suradau jau padarytą antkapį su paminkline lenta. Kilo klausimas, kokį iškalti įrašą. Man Agurkis buvo davęs B. Burdulio nuotrauką, kurios kitoje pusėje buvo parašyta, jog kilęs iš Vaiponiškių kaimo Lietuvoje, pasienyje su Lenkija. Kadangi jis esąs netoli Punsko valsčiaus Vaiponios kaimo, nutariau į tą sodžių

nuvykti ir susirasti Burdulių palikuonių. Paklausinęjus paaiškėjo, kad Burdulių pavardės kaime jau nebėra, bet parodė, kur buvusi jų sodyba. Nuvaziavus ten svetimi žmonės pasakė žinantys, kur gyvena iš tų namų kilusi giminaitė. Pasisiūlė mane palydėti. Nuvykę į Kalvarijos savivaldybės Gazdų kaimą suradom B. Burdulio pusseserę Daną Grigutienę. Grigutienės motina, B. Burdulio teta, jau buvo mirusi, o pusseserė tiksliai negalėjusi pasakyti, kelintais metais jis gimęs. Ji prisiminė, kad Bronius buvo ketverius metus už ją vyresnis. Turėdami tokius duomenis nustatėm, kad jis žuvo būdamas 24 metų. Taigi paminkle yra iškalta, kad buvo 24 metų 1947-aisiais. Antkapis ir paminklinė lenta yra iš granito. Tikimasi, kad turėtų išsilaikyti net tolimoje ateityje. Paminklo neleista statyti be klebono leidimo. Klebonas pareikalavo tam tikro mokesčio, kurį sumokėjus leidimą davė. Straipsnyje minimi paminklai buvo statomi mano pastangomis.

Bronius Burdulis
AUSRA Nr. 1 (746)

Vladas Mironas – kunigas, signataras, premjeras, politinis kalinys

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Bevartydamas tarpukariu Lenkijoje leistus laikraščius netikėtai aptikau informaciją apie Vasario 16-osios akto signatarą Vladą Mironą. Tuometiniai Lenkijos žurnalistai susidomėjo juo tada, kai Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona 1938 m. pavedė V. Mironui sudaryti Lietuvos vyriausybę. Pažymėtina, kad tuo metu Lenkijoje prisiminta viena įdomi jo biografijos detalė. V. Mironas 1907 m. buvo paskirtas netoli Balstogės esančios Choroščės (Choroszcz) parapijos klebonu. Tiesa, jis čia dirbo neilgai, tačiau šios parapijos informaciniuose žinyuose dar minima Vlado Mirono pavardė (Ladislaus Mironas). Kaip pranešė tuometiniai laikraščiai, Choroščės parapijos tikintieji teigiamai vertino lietuvių klebono darbą ir pabrėždavo, jog kun. V. Mironas nuolat primindavo jiems, kad esąs lietuvis ir labai pasiilgsta Lietuvos („Echo“. Premier ks. Mironas. Łódź, 1938).

Ši biografijos detalė paskatino mane parašyti apie Vladą Mironą. Artėja Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šimtmetis. Ši proga leido plačiau pamąstyti ir paskaityti žmonių, kurie tą nepriklausomybę atkūrė, biografijas, pasižiūrėti, kaip ir kiek jie buvo susiję su mūsų kraštu arba kokį vaidmenį šis kraštas ar čia veikusios institucijos atliko atkuriant Lietuvos nepriklausomybę.

Ne viską pavyks greitu laiku iširti ir aprašyti. Vien tai, kad buvusioje Seinų kunigų seminarijoje mokėsi daugiau kaip tūkstantis klierikų, rodo, kokia ta istorija turtinga. Žinoma, ne visi seminariją baigę asmenys tapo ministrais, žymiais rašytojais ar mokslininkais. Tačiau didžioji jų dalis sąžiningai

dirbo ir paliko gilius savo veiklos pėdsakus ne tik Lietuvos, mūsų krašto, bet ir Lenkijos gilumoje esančiose vietovėse. V. Mirono (baigė ne Seinų, o Vilniaus kunigų seminariją) istorija rodo, kiek įdomių istorinių faktų galime atrasti ir kiek daug dar nežinome.

Grįžkime prie kun. V. Mirono biografijos. Daugiausiai informacijos apie jį randame Lietuvos istorikės dr. Vilmos Bukaitės darbuose. Todėl daugiausia šiame straipsnyje ir remiuosi jos tyrimo rezultatais.

Galima drąsiai sutikti su istorikės V. Bukaitės teiginiu, kad V. Mirono istorija sodri ir dramatiška. Lietuvos valstybės tarybos narys, vienintelis dvasininkas, vadovavęs ministrų kabinetui, dalyvavo priimant svarbius politinius sprendimus itin sudėtingu Lietuvai laikotarpiu, atsisakęs emigruoti į Vakarų, NKVD ir KGB persekiojamas ir kalinamas mirė Rusijos Vladimiro kalėjime. Palaidojimo vieta nežinoma.

V. Mironas buvo vienas iš keturių dvasininkų, dirbusių Lietuvos Taryboje. Gimė 1880 m. birželio 22 d. dabartiniame Rokiškio rajone. Tame krašte populiariu buvo vaikų siųsti mokytis į Latvijos gimnazijas. Tokioje gimnazijoje mokėsi ir V. Mironas. Vėliau mokslus tęsė Vilniaus dvasinėje seminarijoje, kur įsitraukė į lietuvių visuomeninę veiklą. Pasiiekti mokymosi rezultatai leido jam tęsti studijas Peterburgo dvasinėje akademijoje. Gavęs kunigo šventimus, grįžo į Vilnių ir buvo paskirtas privačių mokyklų kapelionu. 1904–1907 m. įvykiai atvėrė daug naujų veikimo galimybių. V. Mironas dalyvavo Vilniaus seime, taip pat pirmajame Krikščionių

demokratų partijos kūrimo etape. Politinė veikla V. Mironą tada labai sudomino ir suteikė daug teigiamos energijos. Jis pradėjo labai aktyviai dalyvauti lietuvių organizacijų veikloje. Atgavus spaudos laisvę, V. Mironas buvo vienas pirmųjų lietuvių tikybos vadovėlių vertėjų.

Siame jo gyvenimo etape atsirado ir jau minėtas kelerių metų darbo Lenkijoje, Choroščės mieste, epizodas. Aktyvi visuomeninė ir kultūrinė Mirono veikla, matyt, nepatiko dvasinei vadovybei. 1907 m. jis buvo išsiųstas į Choroščės parapiją (netoli Balstogės). Ten užtruko neilgai. 1910 m. grįžo į Dzūkiją, Merkinės dekanatą, Valkininkų parapiją. Tačiau darbas Lenkijoje Mironui buvo naudingas ir ten įgyta patirtis tikriausiai vėliau padėjo Valkininkų parapijoje sprendžiant lietuvių ir lenkų tarpusavio nesutarimų klausimą. Mironas ieškojo energingų, taktiškų, santūrių žmonių, kurie gebėtų spręsti kylančias problemas. Jam gerai sekėsi patraukti parapijos, dekanato žmones. Steigė ten draugijas: Ūkio, Blaivybės, Švietimo, leido žurnalą „Aušra“, populiarino lietuvių kalbą, skatino visuomenę skaityti ir pažinti lietuvišką žodį. Tai sukūrė gerą įvaizdį. Rūpinosi karo metu sugriautų bažnyčių atstatymu, šelpė nepasiturinčius vietos gyventojus.

Įsibėgėjęs lietuvių politinei veiklai tarp inteligentijos Mironas jau buvo žinomas kaip veiklus žmogus. Matyt, ši veikla ir lėmė, kad buvo išrinktas į Lietuvos Tarybą, tapo jos antruoju vicepirmininku. Dirbdamas Taryboje, Mironas stengėsi suderinti skirtingas jos narių pažiūras. Manė, kad tik susitelkimas gali privesti prie

Vladas Mironas

nepriklausomybės atkūrimo.

Netrukus V. Mironas tapo Vasario 16-osios akto signataru. Atkūrus nepriklausomybę energingai tęsė darbą. Jam teko palaikyti ryšį su Dzūkijos gyventojais. Rinko informaciją, rūpinosi savivaldos kūrimo klausimais, įsiklausydavo į žmonių nuomonę. V. Mironas, skirtingai nei daugelis tuometinių dvasininkų, buvo labiau tautinių pažiūrų atstovas. Tai jam dažnai sunkino santykius su dvasininkijos vadovybe.

1926 m. išrenkamas į Seimą, tačiau čia aktyviai politinėje veikloje nesireiškė. V. Mironas gerai pažinojo Antaną Smetoną, dažnai bendravo, aptarinėdavo valstybės reikalus. Po 1926 m. perversmo, kai A. Smetona vėl tapo šalies Prezidentu, V. Mironui atsirado daug galimybių reikštis politinėje veikloje, tačiau šis laikotarpis jam buvo sudėtingas, kadangi didėjo įtampa ir nesutarimas su Bažnyčios hierarchais. Mironas dirbo valstybės institucijose, ypač kuravo tikybų klausimą.

1929 m. tampa vyriausiuoju kariuomenės kapelionu. Tai buvo įdomios pareigos. Jos susijusios su

reprezentacija, tačiau taip pat leido palaikyti ryšį su kariuomene, jos vadovybe, matyti ten vyraujančias nuotaikas. Mironas buvo vienas iš įtakingiausių, neformalus Tautininkų partijos lyderis, kurį laiką net jai vadovavo.

1938 m. V. Mironas sugrįžo į politiką. Jam buvo pavesta vadovauti ministrų kabinetui. Tai buvo sudėtingas laikmetis, kadangi jam teko priimti labai sunkius sprendimus, susijusius su Lenkijos ultimatumu ir Vokietijos sprendimu atimti Klaipėdos kraštą.

1938 m. vasario mėn. V. Mironas buvo susitikęs su Lenkijos vyriausybės atstovais Kretingoje, kur vyko slaptos derybos. Lietuvos vyriausybė ieškojo būdų sureguliuoti Lietuvos ir Lenkijos santykius. Priminkime, kad užėmus Vilniaus kraštą diplomatiniai santykiai tarp abiejų valstybių buvo nutraukti. Šis

klausimas buvo ne tik Lietuvos užsienio politikos kertinė dalis, bet taip pat veikė Lietuvos vidaus gyvenimą, visuomenės nuotaikas. V. Mirono pastangos buvo nesėkmingos. Netrukus Lenkija įteikė Lietuvai ultimatumą ir privertė užmegzti dvišalius diplomatinius santykius. Šis įvykis labai sukrėtė Lietuvos visuomenę. V. Mirono vyriausybė, priimdama ultimatumą, turėjo prisiimti politinę atsakomybę. Ministrų kabinetas atsistatydino. (Tiesa, V. Mironas iki 1939 m. kovo 28 d. dar vadovavo pertvarkytam ministrų kabinetui.)

Tai buvo sunkūs politiniai iššūkiai. Pirmas esminis tos vyriausybės klausimas buvo sureguliuoti Lietuvos ir Lenkijos santykius, atkurti susisiekimo kelius, pašto ir kt. veiklą. Teko taip pat ieškoti kompromisų sprendžiant Klaipėdos klausimą. Beveik tuo pat metu Berlynas nusprendė šią sritį atplėšti nuo Lietuvos.

Mironas, bandydamas reguliuoti santykius su Vokietija, atstatydino užsienio reikalų ministrą S. Lozoraitį ir šalies užsienio reikalais rūpintis pavedė Juozui Urbšui. Tačiau šios

pastangos nuėjo veltui. 1939 m. kovo 20 d. Vokietija pateikė Lietuvai ultimatumą ir pareikalavo Vokietijai atiduoti Klaipėdos kraštą. Lietuva neteko dalies teritorijos ir – kas taip pat svarbu – jūrų uosto. V. Mirono vadovaujamas kabinetas atsistatydino.

V. Mironas pradėjo tolti nuo einašios politikos. Apsigyveno Daugose ir sutiko būti vikaru. Tai turėjo būti ramios senatvės metas. Tačiau netrukus prasidėjo Lietuvos okupacija. 1940 m. rugsėjo mėn. V. Mironas suimamas NKVD ir įkalinamas Alytaus areštinėje. Vėliau kalintas Kaune. Prasadėjus Antrojo pasaulinio karo veiksmams Lietuvos teritorijoje jis su kitais politiniais kaliniais buvo išlaisvintas. Nors žinojo, kad dėl jo valstybinės veiklos ateityje gali grėsti pavojus, nepasitraukė į užsienį ir nusprendė likti Lietuvoje. Tačiau neišvengė represijų. 1944 m. rugpjūčio mėn. V. Mironas vėl buvo suimtas sovietų karinės kontržvalgybos.

Archyviniai dokumentai liudija, kad V. Mironą užverbavo KGB. Istorių teigimu, jis pasirašė pasižadėjimą bendradarbiauti manydamas, kad nepažeisdamas savo moralės ir vertybinių įsitikinimų realiai sugebės išvengti bendradarbiavimo ir taip apsaugos nuo represijų. Tačiau jam išsigelbėti nepavyko. Išėjęs į laisvę tapo vienos Vilniaus parapijos klebonu. Sovietų saugumas, suvokdamas, kad V. Mironas atsisako bendradarbiauti, nusprendė jį suimti. Jam skirta 7 metų kalėjimo bausmė. V. Mironas, jau būdamas garbaus amžiaus žmogus, pateko į Vladimiro kalėjimą. 1953 m. vasario 18 d. buvo pasirašytas dokumentas – kalėjimo medicinos pažyma, kurioje konstatuojama V. Mirono mirtis.

Atkūrus Lietuvos valstybę V. Mironas buvo teisiškai reabilituotas. Vatikane jis įvardintas kaip vienas iš tikėjimo kankinių. Kunigas palaidotas bendrose Vladimiro kalėjimo kapinėse. Vilniaus Rasų kapinėse yra simbolinis V. Mirono antkapinis paminklas.

Docentė E. Kumpikaitė: Lietuvos tautinių audinių raštuose užkoduota mūsų savimonė

Tekstilė – tai ne tik technologija, bet ir mokslas bei projektavimas. Viena iš Kauno technologijos universiteto (KTU) plėtojama mokslo sričių yra tautinė tekstilė. „Tautinės tekstilės tyrimai yra ne tik labai įdomūs ir uždegantys, bet ir nepaprastai svarbūs, siekiant pažinti ir išsaugoti mūsų, lietuvių, tautinį tapatumą ir užtikrinti jo tęstinumą“, – įsitikinusi Mechanikos inžinerijos ir dizaino fakulteto (MIDF) Medžiagų inžinerijos katedros docentė Eglė Kumpikaitė.

Tautinės tekstilės tyrimai universitete buvo pradėti 2001 m. 2007-aisiais juos perėmė MIDF Medžiagų inžinerijos katedros docentė E. Kumpikaitė.

Tyrinėdama tautines lietuvių juostas Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje E. Kumpikaitė teigė, kad tautinė tekstilė yra viena kultūros paveldo vertybių, leidžiančių lietuviams pažinti save. „Per tautinę savimonę ir gebėjimus, perduotus mūsų ainių tautinių audinių raštuose, spalvose ir ornamentikoje, mes galime išsaugoti savo tradicijas, tautinį tapatumą ir istorinį tęstinumą, – įsitikinusi docentė. – Juostos – tai vieni gražiausių ir išraiškingiausių lietuvių tautinių audinių. Jų gamybos, puošybos būdų bei ornamentų įvairovė yra labai savita ir originali.“

Juostos dažnai naudotos tiek lietuvių buityje, tiek ritualuose. Juosta yra neatsiejama lietuvių tautinio kostiumo dalis, taip pat ji dažnai naudota paprasto žmogaus kasdienybėje, pavyzdžiui, kūdikiams vystyti, lauknešėliui nešti, ar kaip dovana įvairių švenčių metu, pavyzdžiui, vestuvių, krikštynų, laidotuvių.

MEGZTOS VIRBALAIS

Bendradarbiaujant su Nacionalinio

M. K. Čiurlionio dailės muziejaus ir Lietuvos dailės muziejaus darbuotojais, buvo pastebėta, kad Lietuvoje naudotos kelios juostų rūšys. „Berašės juostos yra pačios paprasčiausios, audžiamos drobinu pynimu, skirtingų spalvų metmenimis raštui gauti. Šių juostų ornamentai labai nesudėtingi, sudaryti iš išilginių linijų, smulkių langelių, slankstelių. Ornamentas priklauso nuo metmenų spalvinio sugrupavimo“, – kalbėjo E. Kumpikaitė, pažymėdama, kad tokios juostos labiausiai paplitusios Aukštaitijoje ir Žemaitijoje.

Minėtų muziejų etnologai išskiria megztnes juostas, megztnas virbalais iš vilnonių siūlų, kurios buvo aptinkamos Pietryčių Aukštaitijoje XIX–XX a. sandūroje. Šioms juostoms nebūdinga ornamentika – tik jų galuose išmezgami spalvoti dryželiai.

Minimos ir austinės juostos, audžiamos dimine technika. Jų raštai yra daug smulkesni ir spalvingesni negu kitų diminių audinių. „Diminiuose audiniuose raštas sudaromas iš ataudų, t. y. skersinių juostos siūlų, rašto vietoje iškeliant juos nedideliais pluošteliais į audinio paviršių, – paaiškino mokslininkė. – Jos dažniausiai naudotos kūdikiams vystyti.“

Visgi labiausiai paplitusios Lietuvoje yra vytinės, pintinės, kaišytinės ir rinktinės juostos.

KILO IŠ EGIPTO

Anot E. Kumpikaitės, vienos seniausių Lietuvoje naudotų juostų yra vytinės juostos. Archeologai mano, kad jų gamybos technologija atsirado Egipte prieš du tūkstančius metų ir per Romą išplito Vakarų ir Šiaurės Europoje. Lietuvoje jos randamos IV–V a. kapuose.

Vytinių juostų raštai labai paprasti, nesudėtingi, smulkūs: išilginiai ir

skersiniai dryželiai, kvadratėliai, smulkučiai slanksteliai, išdėstyti eglute. Juostos vejamos kvadratinėmis lentelėmis su dviem, keturiomis, šešiomis skylutėmis, kurios, jas įvairiai pasukant, atlieka nytelių vaidmenį. Vytinės juostos paplitusios visoje šalyje, tačiau ilgiausiai išsilaikė Šiaurės Lietuvoje.

Tuo tarpu pintinės juostos pinamos iš besikryžiuojančių kelių spalvų siūlų grupių. Tokiu būdu galima sudaryti rombus, pusrombius, eglutes ir kitus motyvus.

„Iš metmenų siūlų pinamos juostos skirstomos į dvinytes ir miliškai išaustas. Pirmosios vadinamos eglinėmis, antrosios kryžminėmis, – pasakojo E. Kumpikaitė. – Labiausiai paplitusios ir ilgiausiai išsilaikė Aukštaitijoje, mažiau Šiaurės ir Pietryčių Žemaitijoje.“

Pasak docentės, kaišytinės juostos būdingiausios Dzūkijai, šiek tiek mažiau Suvalkijai: „Ornamentas sudaromas iš papildomų ataudų, juos iškaišant rašto vietoje, todėl kiekvienas rašto elementas gali būti kitos spalvos. Fonas audžiamas drobinu pynimu baltos ar lino spalvos, raštas kaišomas vilnoniais ar pusvilnoniais spalvotais siūlais.“

E. Kumpikaitė pažymėjo, kad kaišytinių juostų raštai būna labai įvairūs – nuo paprastų kvadratėlių iki gana sudėtingų katpėdėlių ir žvaigždūčių. Vienpusės juostos, kurias ryšėdavo vien moterys, pradėtos austi tik XIX a. pradžioje.

LABIAUSIAI PAPTITUSIOS – RINKTINĖS JUOSTOS

Anot mokslininkės, labiausiai Lietuvoje paplitusios rinktinės juostos, kurių išlikę daugiausiai, o jų ornamentika yra išraiškingiausia,

originaliausia ir gražiausia. „Rinktinės juostos, pradėtos austi nuo XIII a., paplitusios visoje Lietuvoje, ypač Dzūkijoje ir Suvalkijoje. Jų fono metmenims ir ataudams paprastai naudojami balti ar natūralios spalvos lininiai ar medvilniniai siūlai, rašto metmenims – spalvingi vilnoniai siūlai, kurie dažniausiai yra storesni ir putlesni, nei fono, – sakė E. Kumpikaitė. – Dėl šios priežasties juostos raštas nuo fono skiriasi ne tik spalva, bet ir išraiškinga faktūra.“

„Rinktinių juostų kraštuose dažniausiai drobinu pynimu įaudžiami spalvoti metmenys, o juostos pagrindinė dalis aprėminama nelabai plačiais, iki 0,5 cm, krašteliais. Aukštaitijos siaurų juostelių kraštai dažnai būna labai siauri – vos 1–2 siūlai. Dzūkijoje, Žemaitijoje pasitaiko juostų su platesniais nei 0,5 cm kraštais, o kai kuriose Suvalkijos juostose krašte išrenkami nesudėtingo ornamentu rašteliai“, – kalbėjo E. Kumpikaitė, pridurdama, jog suvalkiečių ir žemaičių juostose centrinė dalis ir kraštai išdėstomi trimis beveik vienodo pločio dalimis.

Tyrėjos manymu, pagrindinė juostų puošimo priemonė yra kutai. Vidutinio pločio juostos visuose regionuose puošiamos įaustais kutais, šalia ataudo įterpiančios 3–7 pluoštelius įvairiaspalvių siūlų. Pavyzdžiui, siaurose aukštaitiškose juostelėse paliekami tik 2–3 cm metmenų galai. „Mažojoje Lietuvoje juostos buvo audžiamos ilgos, vyniojamos į kamuolius ir karpomos reikiamo ilgio. Jose kutų nebūdavo, – pažymėjo E. Kumpikaitė. – Tuo tarpu Suvalkijos juostų kutai labai puošnūs, dažnai šalia siūlų įaudžiami tiek vienspalviai, tiek margi ir languoti skudurėliai.“

VIENAS DAŽNIAUSIŲ – SAULĖS SIMBOLIS

Rinktinių juostų ornamentai gali būti: augaliniai (lelija, ažuolo lapai, dobiliukai, roželės, eglutės, katpėdėlės ir kt.), gyvūniniai (balandžiai, žirgų galvos ir kt.), mitologiniai (stilizuotos žvaigždės, saulė, mėnulis ir kt.), geometriniai, kurie dar skirstomi į uždaruosius (rombas, trikampis, kvadratas, stačiakampis, daugiakampis) ir atvirouosius (įvairios linijos, kryputės, įvijios, kryželiai).

Pasak mokslininkės, rinktinėse juostose vyrauja dangaus kūnų simboliai, dažniausiai kryželiai, žvaigždutės: „Rombe dažnai pasitaiko šešiakampė segmentinė žvaigždė, atitinkanti visai Europai būdingą saulės simbolį. Saulės kelio dinamiką perteikia įvija ir kryžminis saulės spindulys.“

E. Kumpikaitės teigimu, augalinis ornamentas paplinta tik vėlesnėse juostose. Dažnai pasitaiko žiedo, pumpuro motyvas, labai stilizuotas „gyvybės medis“. Žvaigždės perauga į žiedus, o kryputės, trikampėliai, rombėliai pavirsta lapeliais, koteliais.

Mažojoje Lietuvoje labiausiai paplitę svastikos ar žalčio simboliai. Kryžiuko ornamentai vienodai paplitę visuose Lietuvos regionuose. Tuo tarpu Žemaitijoje, Suvalkijoje, Aukštaitijoje ir Dzūkijoje labiausiai naudojami rombo su ataugėlėmis („roželėmis“) tipo ornamentai.

Didžiausios juostų kolekcijos yra sukauptos Lietuvos nacionaliniame muziejuje, Lietuvos dailės muziejuje Vilniuje ir Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje Kaune.

2018 m. Punsko-Seinų-Suvalkų lietuvių kultūriniai renginiai

RENGINIO PAVADINIMAS	DATA	VIETA	RENGĖJAI
Sausio 13-osios laužas	sausio 13	bažnyčios aikštė	LLEKD
Sausio 13-osios minėjimas	sausio 14	Punsko LKN	Punsko LKN
Sausio 13-osios minėjimas	sausio 21	Suvalkai	LLD Suvalkų skyrius
Žiemos stovykla	sausio 22–24	„Žiburio“ mokykla, Seinų LN	Seinų LN
Vasario 16-osios minėjimas, Lietuvos valstybės 100-metis	vasario 16	10.45 val. - šv. Mišios, 11.30 val. - varpų skambėjimas, 11.45 val. - skulptūros atidengimas senosiose kapinėse, 20 val. - laužų kūrenimas ant Punsko ir kaimų kalnelių	Visi lietuviai

Vasario 16-osios ansamblių koncertas	vasario 17	Punsko LKN	Punsko LKN
Vasario 16-osios minėjimas	vasario 18	Seinų LN	Seinų LN
Vasario 16-osios minėjimas	vasario 18	Suvalkai	LLD Suvalkų skyrius
Filmas „Chorvedys“ in memoriam Jonui Pavilioniui	vasario 23	Punsko LKN	punskas.pl
Lietuvių tautos globėjo šv. Kazimiero diena – koncertas	kovo 4	Seinų LN	Šv. Kazimiero draugija
Kovo 11-osios minėjimas	kovo 11	Punsko LKN	Punsko licėjus
Kovo 11-osios minėjimas	kovo 12	Kampuočiai	Punsko ir Seinų krašto lietuviškos mokyklos
XXVII vaikų teatrų festivalis	kovo 17	Seinų LN	LLD, Seinų LN
Teatro diena – „Melpomenės drugelio“ apdovanojimai, „Kregždės“ premjera	kovo 17	Punsko LKN	Punsko LKN
Atvelykis – Velykinio meno konkursas-paroda	balandžio 8	Punsko mokyklos svetainė ir bendrabutis	LLEKD
XVI chorų šventė „Lietuva brangi“	balandžio 15	Punsko LKN	Punsko LKN
„Pašešupių“ koncertas	balandžio 22	Punsko LKN	Punsko licėjus
Skansenas atveria vartus, „Kregždutės“ premjera	balandžio 29	Punsko skansenas	Punsko LKN, skansenas
Choreografinio sambūrio „Jotva“ koncertas, skirtas Motinos dienai	gegužės 5–6	Punsko LKN	Punsko LKN
Jotvingių jorė	gegužės 6	Jotvingių ir prūsų gyvenv.	Jotvingių ir prūsų bendrija
Poezijos pavasaris	gegužės 16–17	Punsko ir Seinų kraštas	„Aušros“ leidykla
Poezijos pavasaris Suvalkuose	gegužės 20	Suvalkai	LLD Suvalkų skyrius
Koncertas, skirtas Motinos dienai	gegužės 20	Seinų LN	Seinų LN
V bažnytinių chorų susitikimai „Giesmių pynė Marijai“	gegužės 26	Žagarių bažnyčia	Šv. Kazimiero draugija
Kapelos „Klumpė“ ir šokių grupės „Vyčiai“ koncertas	gegužės 26–27	Punsko LKN	Punsko LKN
XVI vaikų dainų konkursas „Dainorėlis“, „Puniukų“ koncertas	birželio 3	Punsko LKN	Punsko LKN
„Popietė su daina“ – „Dzūkijos“ ir „Balsynėlio“ koncertas	birželio 10	Punsko LKN	Punsko LKN
Punsko pagrindinės mokyklos ir gimnazijos šventė	birželio 15	Punsko LKN, mokykla	Punsko mokykla
Klojimo teatro 60-metis, KT premjera, XXVII klojimo teatrų festivalis	birželio 22–23	Punsko skansenas, Punsko LKN	Punsko LKN

Rasos šventė – Joninės	birželio 23	Šilainė	LLEKD
Lietuviškų ansamblių sąskrydis	birželio 24	Burbiškiai	LLD
Lietuvos šimtmečio dainų šventė „Vardan tos...“	birželio 30– liepos 6	Lietuva	LNKC
Mindaugo karūnavimo šventė	liepos 6	Seinų LN	Seinų LN
Lietuvos himno giedojimas	liepos 6	Punskas, Seinai, Suvalkai	Punsko savivaldybė, kapela „Klumpė“, Seinų LN, LLD Suvalkų skyrius
Oninės	liepos 28	Šilainė	LLEKD, „Kaimynai“
Duonos, medaus ir pieno šventė	rugpjūčio 12	Šilainė	LLEDK, „Kaimynai“
„Jotvos aidų“ koncertas	rugpjūčio 13	Punsko LKN	„Jotvos aidai“, vad. A. Uzdila
XXV estradinių dainų šventė	rugpjūčio 14	Punsko LKN	LLJS
Žolinės	rugpjūčio 15	Punskas	Punsko savivaldybė, LKN, LLEKD, LLD
Rudenėlio šventė – linų rovimas	rugsėjo 9	Punsko skansenas	LLEKD, valsčius
Baltų vienybės diena	rugsėjo 22	piliakalniai	Jotvingių ir prūsų bendrija, LLEKD
XVI tarptautinė kapelių šventė	spalio 6	Seinų LN	Seinų LN
Rudens gėrybių šventė su prozos skaitymu	spalio 7	Suvalkai	LLD Suvalkų skyrius
XVI rudens literatūriniai skaitymai	spalio 19	Punsko LKN	„Aušros“ leidykla
Vėlinių koncertas	spalio 31	Punsko LKN	Punsko LKN
Vėlinių koncertas	lapkričio 4	Seinų LN	Seinų LN
Vėlinės	lapkričio 4	Suvalkai	LLD Suvalkų skyrius
XXV tautinių mažumų susitikimai	lapkričio 17–18	Punsko LKN	Punsko LKN
Dailės, eilėraščių kūrimo konkursas, skirtas šv. Kazimierui ir palaimintajam Teofilui Matulioniui	lapkričio 23	Seinų LN	Šv. Kazimiero draugija
Teatrų popietė Seinų LN	lapkričio 25	Seinų LN	Seinų LN, Seinų mėgėjų teatras
Metraščio „Terra Jatwezenorum“ pristatymas	gruodžio 8	Punsko valsč. svetainė	„Aušros“ leidykla
Adventinis vakaras	gruodžio 16	Seinų LN	Seinų LN
Kalėdinis koncertas	gruodžio 18	Punsko LKN	Punsko muzikos mokykla
Labdaros akcija „Pasidalink“	gruodžio 28	Punsko LKN	Punsko LKN

LIETUVOS VALSTYBĖS 100-MEČIO MINĖJIMAS PUNSKO KRAŠTE

Vasario 16 d.

10.45 val. – šv. Mišios Punsko bažnyčioje;

11.30 val. – Punsko bažnyčioje bei visų lietuvių rankose skambės varpai (12.30 val. Lietuvos laiku, Lietuvos nepriklausomybės akto pasirašymo valandą, visose Lietuvos bažnyčiose skambės varpai);

11.30 val. – eisena su vėliavomis nuo bažnyčios iki Punsko senųjų kapinių, kur bus atidengta Lietuvos šimtmečiui skirta Zenono Knyzos atlikta medinė skulptūra. Ją atidengs vyriausias ir jauniausias Punsko valsčiaus gyventojai, gimę vasario 16 d. Skulptūros vienas pagrindinių elementų yra varpas. Planuojama, kad visos mūsų krašto organizacijos ir įstaigos pakabins ant šios skulptūros po varpelį su savo pavadinimu ir data.

Eisenos metu ir po skulptūros atidengimo skambės patriotinės dainos.

20 val. – aukščiausiose mūsų krašto lietuviškų kaimų vietose bus sukurti laužai. Punske bus kuriamas laužas ant Jurgio Vaičiulio kalno.

Vasario 17 d.

18 val. – meno ansamblių koncertas Punsko lietuvių kultūros namuose;

20 val. – vakaronė Punsko mokyklos sporto salėje.

Lietuvos Respublikos konsulato Seinuose vadovas,
ministras patarėjas Vaclavas Stankevičius,
Balstogės miesto prezidentas Tadeusz Truskolaski ir
Balstogės kultūros centro direktorė Grażyna Dworakowska
kviečia į ryškiausio Lietuvos menininko ir kompozitoriaus

**MIKALOJAUS KONSTANTINO ČIURLIONIO
(1875–1911)**

DARBŲ PARODOS ATIDARYMĄ

š. m. sausio 19 dieną (penktadienį)

18.00 val. Balstogės kultūros centre

(Centrum im. Ludwika Zamenhofs, ul. Warszawska 19,
Balstogė)

Organizatoriai: Lietuvos Respublikos konsulatą Seinuose,
Balstogės miesto savivaldybė, Balstogės kultūros centras

Partneriai: „M. K. Čiurlionio namai“ Vilniuje, Nacionalinis
M. K. Čiurlionio dailės muziejus Kaune

Parodą bus galima lankyti iki 2018 m. kovo 31 d.

*Daug laimės ir sveikatos norim palinkėti,
Ir metų daug prasmingų ir ilgų,
Ir kad širdis ilgai dar vis plazdėtų,
Nors plaukai pasidabravę jau šerksnu.*

Silvestrą Bagdonavičių
65-ojo gimtadienio ir vardo dienos
proga sveikina

*Žmona ir vaikai: Petras, Tomas ir Ieva su
šeimomis bei Tadas, Artūras ir Aurelija*

*Metus ne mes gyvenime skaičiuojam,
Jie patys krenta žemėn žiedlapiais baltais,
Jie lekia vėju, niekad nesustoja...
Tik kartais leidžia atgalios mums atsigręžt...
Tad šio jubiliejaus proga linkime, kad Tarve
Lydėtų nuostabiausi prabėgusių metų prisiminimai,
Linkime puikios sveikatos,
Daug džiaugsmingų ir laimingų dienų!*

Silvestrą Bagdonavičių
65-ojo gimtadienio proga sveikina

Svotai Danutė ir Petras Staskevičiai

BENDROVĖ „PRONAR“ ĮDARBINS SPECIALISTŲ PARDAVIMO LIETUVOS RINKAI REIKALAMS.

Jis bus atsakingas už pardavimo tinklo Lietuvoje kūrimo strategiją ir įgyvendinimą.

Darbo vieta: Narev (Hainuvkos apskritis)

Reikalavimai:

- Aukštasis išsilavinimas
- Pardavinėjimo patirtis – mažiausiai 1 metų (privaloma)
- Lietuvių kalbos mokėjimas – žodžiu ir raštu (privaloma) bei rusų ir/arba anglų kalbų mokėjimas
- Kūrybiškumas ir sėkmės siekimas
- B kategorijos vairuotojo teisės bei automobilio vairavimo praktika (tarptautinės tarnybinės išvykos)
- Atsparumas stresui
- Gebėjimas analizuoti aktualią padėtį pardavimo rinkoje, konkurentų veiksmus bei klientų poreikius

Siūloma:

- Darbas naujoviškoje firmoje, kuri tinkamai išnaudoja kiekvieno darbuotojo potencialą
- Darbo sutartis su pastoviu atlyginimu bei premija, priklausančia nuo darbo rezultatų
- Jaunas ir energingas kolektyvas, atviras kūrybiškiems sumanymams ir veiksams
- Nuolatinio profesinio tobulėjimo galimybė bei kompetencijos ir kvalifikacijos kėlimas

Asmenims, tenkinantiems skelbime pateiktus formalius reikalavimus, bus pranešta apie kvalifikacinio pokalbio terminą.

Kontaktas: kadry@pronar.pl; +48 85 856 827 272

Lietuvos žiniasklaida

2017 12 05–2018 01 10

Interviu LNK televizijos laidai „Savaitės panorama“, kalbėdamas apie Lietuvos santykius su Rusija, premjeras Saulius Skvernelis pasakė: „Esame unikali Europos Sąjungos (ES) valstybė neturėdami jokių, pabrėžiu – absoliučiai jokių, kontaktų su valstybe, nors kitos valstybės, tos pačios kaimyninės valstybės, labai aktyviai darbuojasi ekonominius klausimais.“ Jis teigė, kad Lietuva šiemet turi užmegzti kontaktus su kaimyninės šalies valdžios atstovais, o ligšiolinę izoliacijos politiką pavadino nenaudinga ir unikalia ES.

Ko gero, Vyriausybės vadovas nepagalvojo, koks kilis triukšmas, arba „politinis šurmulyš“, kaip rašė portalas lrytas.lt, dėl jo tokių minčių. Tiesa, premjeras vėliau patikslino, jog nesiūlo atsisakyti griežtos Lietuvos pozicijos dėl Rusijos veiksmų Ukrainoje, o jo žodžiai nesikerta su griežtesne prezidentės Dalios Grybauskaitės pozicija.

„Premjeras prieš Prezidentę“, – surūpinęs portale 15min.lt rašė Vilniaus universiteto docentas Petras Ragauskas. „Ministro pirmininko nuomonės išreiškimo forma nederama ir nepriimtina. Tokie klausimai turėtų būti sprendžiami (pasiūlymai prezidentei teikiami) tyliai, už uždarytų durų, o ne per žiniasklaidą ar socialinius tinklus. Užsienio politika neturėtų būti formuojama dviem iš trijų aukščiausių politikų viešai aiškinantis skirtingas pozicijas. Tai rodo arba patyrimo užsienio politikos srityje stoką, arba valstybės interesų ignoravimą ir populiarumo siekimą nepriimtiniomis formomis. Kas kita, jei tokią diskusiją rinkimų kampanijos metu pradėtų kandidatas

į prezidentus. Nors ministrui pirminkui ar kitam Vyriausybės nariui netgi ir esant kandidatu, padėtis būtų gana subtili. Juk pagal Konstituciją jie privalo vykdyti užsienio politiką (ir ne jiems patinkančią versiją, o tokią, kokią savo sprendimais apibrėžė pareigas einantis prezidentas).“

Vilniaus politikos analizės instituto vyriausiasis analitikas Marius Laurinavičius minėtame portale premjero mintis įvertino tiesmukai: „Buvęs policininkas S. Skvernelis siūlo obiuoliuoti su mafija.“ Autorius rašė: „Jis agituoja ne už ką kita, o BŪTENT UŽ SANTYKIŲ SU RUSIJA GERINIMĄ. Nes tik taip gali būti vertinamas premjero noras atkurti tarpvyriausybę komisiją. Taip S. Skvernelis atkakliai bando užlipti ant to paties grėblio, ant kurio užlipo ir skaudžiai kaktas susimušė jau sunkiai suskaičiuojama galybė Lietuvos politikų. Kas tik Lietuvoje nebandė gerinti santykių su Rusija – tą išbandė net prezidentė D. Grybauskaitė ir kone visos buvusios vyriausybės.

[...] Jei mes pagaliau įvardinsime viską savo vardais, suprasime, kad esame agituojami ne už ryšius su šiaip kaimyne, kuri mums galbūt nepatinka, bet kaimynų esą nepasirinksi. Mes esame agituojami už ryšius su mafija, teroristais ir jų rėmėjais.

Be to, Lietuvoje garsiai deklaruojami skaidraus verslo principai yra lengva ranka išmainomi į pelną, kurį žada bendradarbiavimas su mafija. Ir net dalis grėsmių valstybės saugumui, tuo pat metu, kai kitai daliai negailima tikrai nemenkų valstybės investicijų, staiga nublanksta prieš norą pasipelnyti iš ryšių su mafija. Štai už ką iš tikrųjų agituoja (net jei patys to

nesupranta) S. Skvernelis ir kiti santykių su V. Putino režimu gerinimo šaukkliai. Ir joks figos lapas, esą Lietuva gali principingai laikytis sankcijų politikos ir remti Ukrainą, bet tuo pačiu bendradarbiauti su V. Putino režimu, tikrosios šių raginimų esmės tikrai neprisidengs.“

Kaip vertinti S. Skvernelio pareiškimą apie santykių su Rusija pagerinimą, „Lietuvos rytas“ klausė politologo Vincento Vobolevičiaus. „Jis gerokai netikėtas, tačiau suprantamas būsimų prezidento rinkimų kontekste. Manau, kad tai gudrus ėjimas tiek turinio, tiek reakcijos į jį požiūriu. Pagrindinis S. Skvernelio uždavinys prieš prezidento rinkimus – į savo pusę patraukti kuo daugiau vadintųjų vidutinių Lietuvos rinkėjų, kurie ir lemia, kas laimi antrajame ture. [...] S. Skvernelis ir kalba apie kitas šalis, apie tai, kad Lietuva tokia vienintelė. Tai turėtų labai patikti daugeliui piliečių, kurie įvairių iššokimų nemėgsta, todėl turėtų pritariamai linksėti galva, girdėdami, kad net vokiečiai elgiasi kitaip nei „kažką vaizduojanti Lietuva“, – sakė politologas.

„Bet ar kalbos apie politinių santykių su Rusija atgaivinimą gali vesti atgal „į tautą“? Ar apskritai Rusijos tema bus labai svarbi daugeliui rinkėjų per prezidento rinkimus? – buvo klausiamas pašnekovo.

„Žinoma, kad ne. Pagrindinė tema bus materialinė gerovė Lietuvoje, socialinė atskirtis ir neteisybė. Tačiau, manau, svarbiausia žmonėms, kaip visada, bus tai, kas yra kurioje pusėje ir su kuo kovoja. Vėl bus supriešintas vadinamasis elitas ir paprasti piliečiai, atstumtieji. O tokios temos kaip santykiai su Rusija yra vienas būdų

pasirodyti, jog esi skriaudžiamųjų pusėje.

S. Skverneliui labai padeda ir reakcija į tokius jo pareiškimus. Kuo stipriau premjerą puls dešiniajame „Facebook“ sparne, žiniasklaidoje, iš konservatorių ar prezidentūros stovyklų, tuo bus aiškiau, kad jis – ne „elito žmogus“.

Tuo metu Vyriausybės vadovas „Žinių radijo“ laidoje „Pozicija“ sakė, kad jį nustebino visuomenės reakcija į jo pareiškimą apie būtinybę megzti kontaktus su Rusija. „Niekas nekalba apie draugystę. Draugystė ir partnerystė yra du skirtingi dalykai. Kontaktų su Rusija užmezgime esminis dalykas – ekonominiai Lietuvos interesai“, – teigė S. Skvernelis.

„Tam tikri politiniai veikėjai, apžvalgininkai bando klijuoti Kremliaus ar Putino etiketes, sako, kad esu Putino kandidatas. Ar net prezidentines kampanijas pradeda įžiūrėti. Man tai kelia juoką. Nemanau, kad greitai metu teks spausti ranką V. Putinui“, – sakė premjeras, kuris patikino, kad Rusijos prezidentui ranką spaudžią ir Švedijos, Estijos, Prancūzijos ir Vokietijos lyderiai.

„Tai yra įprasta praktika paspausti ranką, kad ir nelabai draugiškos valstybės vadovui“, – radijui kalbėjo S. Skvernelis.

Nedažnai šalies žiniasklaidoje pasirodo publikacijų apie Lietuvą ir Lenkiją, šalių tarpusavio santykių istoriją ir šiandienos realijas. Šįkart dvi publikacijas apie tai paskelbė portalas 15min.lt.

2017 m. gruodžio mėn. sukako 150 metų, kai gimė Lenkijos maršalas Juzefas Pilsudskis. Ta proga Vilniaus rotušėje vyko tarptautinė mokslinė konferencija „Be emocijų. Lenkų-lietuvių dialogas apie Juzefą Pilsudskį“, į kurią susirinkę žinomi Lietuvos ir Lenkijos istorikai, politologai, žurnalistai dalijosi savo išvalgomis, kuo J. Pilsudskis svarbus šių dienų tiek vienai, tiek kitai šaliai. Kaip teigė jos organizatoriai, konferencijos

tikslas – racionaliai, pagrįstai ir nesivadovaujant emocijomis pristatyti J. Pilsudskio asmenybę lenkų ir lietuvių santykių kontekste, atskleisti jo ryšius su Lietuva bei parodyti skirtingus jo veiklos aspektus.

„Pirmasis klausimas nuskambėjo žinomiam J. Pilsudskio tyrinėtojiui Lenkijoje Włodzimierzui Suleja – ar išties jautėsi tas J. Pilsudskio lietuviškumas?“ – rašė portalas. „Klausimas sunkus. Pradėsiu nuo kito garsaus lenko, rašytojo Henryko Sienkiewicziaus žodžių, kad Bilewiczų giminė (J. Pilsudskio motinos giminė – red. past.) kilusi iš Žemaitijos. Tai buvo jo genuose, tai nediskutuotina. Tačiau kultūros prasme jis buvo lenkas. [...] Jam nuostabiausių vietų sąrašė pirmoje vietoje buvo Vilnius. Jis buvo susijęs su šia žeme, tradicija, bet kultūriškai buvo formuojamas kitaip. [...] Jis įspėjo lietuvius, nes tai jo broliai“, – kalbėjo W. Suleja.

„Nėra alternatyvos Lenkijai“. Taip pavadintame straipsnyje minėtame portale Tomas Viluckas rašė apie atšalusius Lietuvos ir kaimyninės šalies santykius. „Neseniai pasklido žinia, kad 2018-ųjų vasarį, Lietuvai minint nepriklausomybės 100-metį, į mūsų šalį atvyks Lenkijos prezidentas Andrzejus Duda. Faktas, kad A. Duda, Lenkijos prezidento pareigas einantis nuo 2015 metų rugpjūčio, Lietuvoje su oficialiu vizitu lankysis pirmą kartą, įrodo, kokioje gilioje krizėje yra abiejų šalių santykiai.

[...] Ko gero, ši krizė pasiekė dugną, nes paskutiniu metu pastebimi judesiai, kurie byloja apie bandymus šalims suartėti. Tik pozityviai turėtume vertinti premjero Sauliaus Skvernelio oficialius ir neoficialius susitikimus su Lenkijos politikos „vadeliotoju“ Jaroslawu Kaczynskiu.

Kad ir kaip nemalonu būtų, bet turėtume žvelgti tiesai į akis. Lietuviai niekaip negali atsikratyti „mažesniojo brolio“ komplekso, kai jaunesnysis vis jaučiasi skriaudžiamas bei neįvertintas.

Pasikeitus politiniam jėgų santykiui Lenkijoje ir laimėjus idėjoms apie galingą bei išdidžią Lenkiją, kuri užima svarbų vaidmenį Europos politikoje, šis kompleksas tiesiog subujojo. Pavyzdžiui, mūsų žiniasklaidoje susiformavęs antieuropinės, ksenofobiškos ir nacionalistinės Lenkijos vaizdinys, dabartiniai lenkų lyderiai, kurie yra „Solidarumo“ tradicijų tęsėjai, pasižymintys švaria praeitimi, aiškiai angažuoti katalikai, aktyvūs reformatoriai pristatinėjami kone Kremliaus parankiniais.

[...] Akivaizdu, kad Lietuvos ir Lenkijos santykiams reikalinga perkrova. Juk kalbama apie dvi modernias Europos valstybes. Pats laikas pasakyti „sudiev“ senamadiškoms nuostatoms, kurių apstu abiejose pusėse. Metas įsisąmoninti, kad alternatyvų glaudžiam Lietuvos ir Lenkijos bendrabūviui nėra“, – rašė autorius.

2017 m. gruodžio 13 d.
į amžinybę iškeliavo sulaukusi 92 metų
A. A. GENUTĖ KRAKAUSKAITĖ iš Agurkių.

Dėkoju gydytojai Janinai Paransevičienei ir seselei Nijolei Kšivickienei. Tariu nuoširdžiai ačiū giesmininkams, visiems kaimo gyventojams, artimiesiems ir pažįstamiems už maldas ir aukas bei mirusiosios palydėjimą į amžinojo poilsio vietą.

Liūdintis seserėnas